

رژیم ایران و دولتهای بزرگ (آمریکا، اروپا)، روسیه، چین و..... پروژه اتمی رژیم ایران- آژانس بین المللی انرژی و چالشهای جهانی با آن

هشدار اروپا نسبت به گسترش خطرناک دامنه‌ی بحران اتمی ایران

رادیو آلمان: داود خدابخش: سه شنبه 11 مرداد 1384 - 2 اوت 2005

گرهارد شرودر، صدراعظم آلمان: ایران موفق نخواهد شد میان سه کشور اروپایی، آمریکا و روسیه شکاف بیندازد.

ایران روز گذشته به آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نامه‌ای را تسلیم کرد که طی آن فک پلمپ تاسیسات فرآوری اورانیوم در اصفهان را خواستار شده بود. تهران اعلام کرد بود به محض فک این پلمپ‌ها فعالیت‌های هسته‌یی در این کارخانه را از سر خواهد گرفت. حال به گفته‌ی سخنگوی شورای عالی امنیت ملی ایران، پلمپ این تاسیسات شکسته شده و فعالیت هسته‌ای در آن آغاز شده است. این عمل واکنش اتحادیه‌ی اروپا را به همراه داشته است.

علی آقامحمدی، دبیر کمیته‌ی اطلاع‌رسانی شورای عالی امنیت ملی در گفت‌وگویی با خبرنگار خبرگزاری ایسنا گفت: از ساعت پنج بعدازظهر روز گذشته که طرح اروپایی‌ها به دستمان نرسید، جلسه‌ای برای بررسی اقدامات لازم و شروع فعالیت‌ها تشکیل شد. وی افزود: طی این جلسه چند اصل اساسی مورد توجه قرار گرفت، نخست این که غنی‌سازی را آغاز نمی‌کنیم، دیگر این که مذاکره با اروپا ادامه خواهد یافت و بحث دیگر آن که فعالیت‌های تاسیسات فرآوری اورانیوم در اصفهان را زیر نظر آژانس بین‌المللی و با فک پلمپ آژانس آغاز خواهیم کرد.

وی ادامه داد: در این جلسه خبر رسید که خاویر سولانا با وزیر امور خارجه‌ی کشورمان تماسی داشته و خواستار آن شده تا به نحوی در تصمیم ایران اصلاحی صورت گیرد که پس از این جلسه در مصاحبه‌ای رسمی از سولانا یا هر مقام اروپایی که دارای موقعیت معینی در اروپا باشد، درخواست کردم که اگر طی مصاحبه‌ای به طور رسمی اعلام کنند که در پیشنهاد اروپا مسأله غنی‌سازی وجود دارد، جمهوری اسلامی ایران تا 7 اوت هم منتظر می‌ماند و در این رابطه ما به آنها تا ساعت 12 امروز هم فرصت دادیم.

رئیس کمیته اطلاع‌رسانی شورای عالی امنیت ملی ایران گفت: "ساعت 12 امروز تمامی رسانه‌ها بررسی شدند و در این چارچوب هیچ گونه اظهارنظری وجود نداشت و ساعت یک بعدازظهر نامه آغاز فعالیت تاسیسات اصفهان به طور رسمی برای دعوت از آژانس تحویل این مرکز شد و عملاً فعالیت‌ها در اصفهان آغاز شدند."

این اظهارات آقامحمدی در حالی بیان می‌شوند که وزیران امور خارجه‌ی سه کشور اروپایی آلمان، فرانسه و بریتانیا در نامه‌ای به امضای سه وزیر خارجه و خاویر سولانا، مسئول سیاست خارجی اتحادیه‌ی اروپا به حسن روحانی، دبیر شورای امنیت ملی نسبت به از سرگیری فعالیت هسته‌ای تاسیسات اصفهان هشدار داده بودند. در نامه‌ی ایشان آمده، در صورتی که این سایت هسته‌ای راه‌اندازی شود، آنگاه اتحادیه‌ی اروپا مجبور است به این مسئله را به شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی ارجاع دهد.

به گزارش خبرگزاری رویترز، در این میان گرهارد شرودر، صدراعظم آلمان مناقشه‌ی اتمی ایران را تهدیدآمیز خواند و دولت تهران را به خویشتنداری فراخواند. شرودر در برلین گفت: "رهبری ایران باید بداند که نخواهد توانست میان سه کشور آلمان، فرانسه و بریتانیا که طرف مذاکره‌اند و نیز روسیه و ایالات متحده‌ی آمریکا شکاف بیندازد." صدراعظم آلمان بی آنکه اشاره‌ی مستقیمی به تحریم‌های شورای امنیت سازمان ملل کند، افزود: "در صورتی که ایران در صدد دستیابی به سلاح اتمی باشد، آنگاه ابزار و طرقي وجود دارد که ایران را در فشار اقتصادی قرار دهد."

باید اشاره کرد روز گذشته محمد البرادعی با صدور بیانیه‌ای از ایران خواسته بود تا فعالیت‌های هسته‌یی‌اش را از سرنگیرد. به گزارش ایسنا، در متن کامل این بیانیه که سایت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی آن را منتشر کرده، آمده: "از ایران می‌خواهیم تا به روند مذاکرات با سه کشور اروپایی / اتحادیه‌ی اروپا ادامه دهد و هیچ اقدامی را انجام ندهد که احتمالاً به روندی که در این مقطع حساس جریان دارد، ضربه وارد کند در حالی که سه کشور اروپایی / اتحادیه‌ی اروپا قرار است يك مجموعه‌ای را ارایه کنند که به بررسی موضوعات امنیتی و سیاسی، اقتصادی و هسته‌یی می‌پردازد. در حالی که آژانس در حال پیشرفت مداوم در حل مسایل باقی مانده است، من همچنین از ایران می‌خواهیم که هیچ اقدام یکجانبه‌ای را انجام ندهد که روند بازرسی آژانس را در حال حاضر تحلیل برد."

وزیر امور خارجه‌ی فرانسه نیز گفته بود: ضرب الاجل تعیین شده از سوی ایران مانند بهانه‌ای برای تصمیم‌گیری یکجانبه از سوی این کشور به نظر می‌رسد. فیلیپ دوست بلازی، وزیر امور خارجه‌ی فرانسه در گفت‌وگو با شبکه‌ی پنج تلویزیون این کشور گفت: این طور به نظرمان می‌رسد که اگر ایران از

تصمیمی که اتخاذ کرده، برنگردد، آنگاه ما باید جلسه‌ی فوق‌العاده‌ی شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی را خواستار شویم. وزیر امور خارجه‌ی فرانسه افزود: اگر به رغم این امر، ایران (به کارش) ادامه دهد، ما مجبور می‌شویم این مساله را به شورای امنیت سازمان ملل ارجاع دهیم.

طی نامه ای تهدید آمیز به دکتر حسن روحانی اعلام شد ؛ تروئیکای اروپایی : اگر فعالیت هسته ای آغاز شود مذاکره با ایران را پایان خواهیم داد

سه شنبه 11 مرداد ۱۳۸۴ - 2 اوت ۲۰۰۵

سه کشور آلمان ، انگلیس ، فرانسه امروز طی نامه ای تهدید آمیز به ایران گفتند : از سرگیری فعالیتهای هسته ای موجب پایان مذاکرات هسته ای خواهد شد .
به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از رویترز، تروئیکای اتحادیه اروپایی و خاور سولانا مسئول سیاست خارجی اتحادیه اروپایی با ارسال نامه ای تهدید آمیز به دکتر حسن روحانی دبیر شورای عالی امنیت ملی ایران اعلام کردند : اگر ایران فعالیتهای هسته ای را که فعلا در حال تعلیق قرارداد را از سر بگیرد ، مذاکرات ما پایان خواهد یافت و ما چاره ای جز برخورد نخواهیم داشت .
طبق این نامه که متن آن را خبرگزاری رویترز منتشر کرده است اروپا از ایران خواسته تا فعالیتهای تعلیقی را از سرنگیرد و از هر گونه اقدامات یکجانبه خودداری ورزد .
در این نامه کشورهای اروپایی ابراز نگرانی کردند که ایران در نظر دارد پیش از ارائه پیشنهادات ، اقدامی برای پایان مذاکرات انجام دهد .

سه کشور اروپایی در این نامه تاکید کردند که درصد تشکیل نشست ویژه شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی در روزهای آتی هستند تا درباره برنامه هسته ای ایران تصمیم گیری کنند .
بنابراین گزارش ، سه کشور اروپایی قرار است طی چند روز آینده پیشنهادات اقتصادی و امنیتی جامع خود را به ایران ارائه کنند.

آصفی در واکنش به نامه تهدیدآمیز وزرای سه کشور اروپایی: دوران تهدید و زورگویی سپری شده است

سه شنبه 11 مرداد ۱۳۸۴ - 2 اوت ۲۰۰۵

سخنگوی وزارت امور خارجه کشورمان در پاسخ به نامه تهدیدآمیز وزرای سه کشور اروپایی گفت:
پاسخ نامه آنان به زودی از طریق مجاری دیپلماتیک داده خواهد شد؛ راه حل این موضوع تهدید نیست.
به گزارش سرویس دیپلماتیک خبرگزاری کار ایران، ایلنا، حمید رضا آصفی افزود: اروپا به جای تهدید باید به توافق پاریس متعهد باشد. ما بر این توافق پایبندیم و تضمین عینی را ارایه می‌کنیم؛ آنها نیز باید به وظایف خود عمل کنند. زیرا از تهدید راه به جایی نخواهند برد.
آصفی تصریح کرد: کلیه فعالیت‌های هسته‌ای جمهوری اسلامی ایران صلح‌آمیز بوده و خواهد بود و تحت نظارت آژانس صورت خواهد گرفت و ما همچنان به مقررات بین‌المللی احترام می‌گذاریم و از حقوق مشروع خود صرف‌نظر نکرده، از آن صیانت می‌کنیم.

متن کامل بخشهای اصلی نامه مهم و مشروح ایران به آژانس بین المللی انرژی اتمی

دوشنبه 10 مرداد ۱۳۸۴ - 1 اوت ۲۰۰۵

متن کامل بخش های اصلی نامه ایران به آژانس بین المللی انرژی اتمی در خصوص از سر گیری فعالیت در کارخانه UCF اصفهان اعلام شد.
یک مقام آگاه در گفتگو با مهر گفت :ایران در نامه خود خاطر نشان کرده که از اوایل دهه 1980، برنامه صلح آمیز هسته ای و حق غیر قابل انکار ایران نسبت به تکنولوژی هسته ای هدف گسترده ترین و شدید ترین نقض ها، تزییفات، مداخلات و تبلیغات نادرست قرار گرفته است.
وی موارد فوق را که در نامه آمده چنین برشمرد:
- معاهدات معتبر و الزام آور برای ساخت نیروگاههای برق هسته ای بصورت یکجانبه ملغی شدند ؛
- مواد هسته ای که بصورت قانونی خریداری شده بودند و در مالکیت ایران قرار داشتند بصورت غیر قانونی بلوکه شدند ؛
- حقوق ایران در اجرای حق خود بعنوان سهامدار چندین شرکت ملی و چند ملیتی انرژی هسته ای مورد تزییع قرار گرفت ؛
- مداخلات غیر موجه و زورمدارانه ای بصورت منظم به منظور تخریب، ممانعت و تاخیر در اجرای توافقات هسته ای ایران با دیگر شرکاء صورت گرفت ؛
- اتهامات بی اساس علیه برنامه کاملاً صلح آمیز هسته ای ایران بصورت منظم انتشار یافت.
این مقام مطلع بخشهای دیگر نامه را چنین روایت کرد: در حالی که نقض همه جانبه و منظم حقوق ایران تحت « معاهده عدم اشاعه » NPT ادامه داشت و در حالیکه دول اصلی عضو معاهده در عدم پایبندی خود نسبت به بسیاری از تعهداتشان تحت مواد یک، چهار و شش معاهده بطور کلی و تحت بند 2 ماده چهار در قبال ایران اصرار ورزیده اند، با این وجود ایران بر اهتمام خود در پایبندی به کلیه تعهداتش تحت معاهده ادامه داده است. در همین زمان و تنها به منظور جلوگیری از محدودیتهای غیر قانونی و غیر مشروع بیشتر در اعمال حقوقش، ایران مجبور شد تا در مورد فعالیتهای قانونی پوشیده عمل کند و از ارائه جزئیات برنامه هایش خودداری ورزد، که البته در اکثر موارد حتی بر طبق توافقنامه پادمانهایش با آژانس بین المللی انرژی هسته ای ملزم به ارائه آنها نبوده است.

وی محور دیگر نامه ایران را سیر مذاکرات با اروپا خواند: در اکتبر 2003، ایران با دول فرانسه، آلمان و انگلستان وارد توافقنامه ای شد با این انتظار صریح که فصل جدیدی را مبتنی بر شفافیت کامل، همکاری و دسترسی به تکنولوژیهای هسته ای و دیگری تکنولوژیهای پیشرفته اش باز کند. ایران با تعدادی اقدامات مهم در شفافیت و اعتماد سازی توافق کرد و بغوریت و بطور کامل آنها را اجرا کرد.

- امضاء و آغاز اجرای فوری و کامل پروتکل الحاقی ؛

- گشودن درهایش بسوی یکی از مداخله آمیزترین و گسترده ترین بازرسیهای آژانس بین المللی انرژی اتمی ؛

- فراهم آوردن مجموعه ای از جزئیات فعالیتهای صلح آمیز هسته ای، که تمامی آنها در هماهنگی کامل با حقوق و تکالیفش تحت « معاهده عدم اشاعه » NPT انجام گرفته بود ؛

- شروع و تداوم تعلیق داوطلبانه حق قانونی خود برای غنی سازی اورانیوم بعنوان یک اقدام اعتماد ساز ظرف 20 ماه گذشته ؛

- گسترش دامنه تعلیق در فوریه و نوامبر 2004، در پی توافقات با 3 کشور اروپایی و اتحادیه اروپایی - در بروکسل و پاریس، برای تحت پوشش قرار دادن فعالیتهایی که کاملا فراتر از تعریف اولیه آژانس از « غنی سازی » و حتی « فعالیتهای مرتبط با غنی سازی » بود.

این مقام مطلع در ادامه گفتگو با مهر از بخش دیگر نامه کشورمان اینگونه خبر داد: بازرسیهای فراگیر آژانس از ایران مکررا اظهارات ایران مبنی بر اینکه هر میزان از بازرسی و بررسیهای موشکافانه هرگز کمترین انحرافی بسوی فعالیت نظامی را نشان نخواهد داد، تأیید کرد. مدیر کل دربند 52 گزارش نوامبر 2003 خود تأکید کرد که : « تا این تاریخ ، هیچ مدرکی دال بر اینکه فعالیتهای و مواد هسته ای از پیش اعلام نشده که در بالا به آنها اشاره شد در ارتباط با یک برنامه تسلیحات هسته ای باشد، یافت نشده است .

"با گذشت یکسال دیگر و با انجام بیش از یکهزار نفر - روز از سخت ترین بازرسیها، مدیر کل در بند 112 گزارش نوامبر سال 2004 خود مجددا تأکید کرد که « تمامی مواد هسته ای اعلام شده در ایران مورد حسابرسی قرار گرفته و بنابراین، چنین موادی بسوی فعالیتهای ممنوعه منحرف نشده اند . "

بنا به اظهار وی در ادامه نامه می خوانیم: متاسفانه در مقابل، اگر نگوییم هیچ، ایران ما بازی بسیار اندکی دریافت کرد. و بارها اقدامات اعتماد ساز خود را افزایش داد و تنها در عوض آن با قولهای انجام نشده و درخواستهای بیشتر روبرو شد. قولهای اکتبر 2003 سه کشور اروپایی درباره همکاری هسته ای، امنیت منطقه ای و منع گسترش هنوز حتی بررسی هم نشده اند. تعهد فوریه 2004 سه کشور اروپایی که به عنوان مابازای گسترش تعلیق به موتناژ و تولید قطعات ارائه شده بود و بر مبنای آن سه کشور متعهد شده بودند که تلاش فعالانه بعمل آورند تا تلاشهای ایران در اجلاس ماه ژوئن 2004 شورای حکام شناسایی شده، به شکلی که شورا بعد از آن تنها بر مبنای گزارش مدیر کل هرگاه و اگر بر اساس رویه عادی اجرای قرارداد پادمان و پروتکل الحاقی ضروری دانست، عمل کند، تحقق نیافت، تا اینکه ایران در نوامبر 2004 موافقت نمود که تعلیق داوطلبانه خود را بیشتر گسترش دهد به نحوی که تاسیسات تبدیل اورانیوم، که به وضوح توسط دبیرخانه آژانس به عنوان خارج از شمول هرگونه تعریف از فعالیتهای مربوط به غنی سازی تعیین شده بود را در بر گیرد و سه کشور اروپایی - اتحادیه اروپا هنوز به تعهد خود در موافقتنامه نوامبر 2004 پاریس مبنی بر شناسایی اجرای بدون تبعیض حقوق ایران بر اساس معاهده منع گسترش مطابق با تعهداتش بر اساس این معاهده عمل نکرده اند.

در بخش دیگری از نامه ایران آمده است: پس از گذشت بیش از سه ماه مذاکره بعد از موافقتنامه پاریس آشکار شد که سه کشور اروپایی - اتحادیه اروپا خواهان مذاکرات طولانی و بی حاصل است و بنابراین می خواهد که حق غیر قابل انکار ایران برای از سرگیری فعالیت غنی سازی قانونی خود را انکار کند و انگیزه یا توانایی ارائه طرح خود درباره تضمینهای عینی ماهیت صلح آمیز برنامه هسته ای ایران و نیز تضمین های محکم درباره همکاریهای اقتصادی، تکنولوژیکی و هسته ای و تعهدات محکم درباره مسائل امنیتی ندارد.

"به عنوان نشانه دیگری از علاقه ایران برای تضمین موفقیت مذاکرات، به نحوی که برنامه قانونی هسته ای ایران بتواند حمایت و اعتماد غرب را نیز با خود داشته باشد ایران به سه کشور اروپایی - اتحادیه اروپا پیشنهاد داد که از آژانس بخواهند که طرحی شامل ترتیبات فنی، حقوقی و نظارتی برای برنامه هسته ای ایران به عنوان تضمینهای عینی برای اطمینان از اینکه برنامه هسته ای ایران صرفا در چارچوب اهداف صلح آمیز باقی خواهند ماند را ارائه دهد. در حالی که یک عضو از سه کشور اروپایی - اتحادیه اروپا این پیشنهاد را پذیرفت عدم اجماع در میان سه کشور اروپایی از توسل به آژانس به عنوان یک سازوکار دارای صلاحیت و بی طرف برای حل این بن بست جلوگیری نمود. "

مقام آگاه یاد شده بخش دیگری از نامه مشروح کشورمان به آژانس را بدینگونه در اختیار مهر گذاشت:

" سرانجام در 23 مارس 2005، ایران مجموعه ای از راه حل ها برای تضمینهای عینی که از سوی دانشمندان و متخصصان مستقلی از ایالات متحده و اروپا پیشنهاد شده بود را ارائه داد. این مجموعه شامل:

- 1- روابط قوی و دارای منافع متقابل میان ایران و اتحادیه اروپا - سه کشور اروپایی که در واقع بهترین تضمین را برای احترام به نگرانیهای طرفین ایجاد خواهد کرد.
- 2- محدود کردن برنامه غنی سازی ایران، با این هدف که از طریق تضمینهای فنی عینی هیچ گونه نگرانی مربوط به اشاعه در آن راه نداشته باشد.

الف) چرخه سوخت باز، به منظور رفع نگرانی درباره بازآوری و تولید پلوتونیوم.
 ب) تعیین سقف برای غنی سازی در سطح غنای پائین LEU.
 ج) محدود کردن دامنه برنامه غنی سازی صرفا به حدی که برآورنده نیازهای سوختی راکتورهای ایران باشد.
 د) تبدیل فوری همه اورانیوم های غنی شده به میله های سوخت به منظور پیشگیری از امکان فنی هرگونه غنی سازی بیشتر.
 ه) رهیافت تدریجی و مرحله بندی شده در اجرا به منظور شروع با جنبه هایی از برنامه غنی سازی که کمترین حساسیت را دارا می باشند و حرکت تدریجی به سمت غنی سازی همراه با افزایش اعتماد نسبت به برنامه.
 3- اقدامات قانون گذاری و آیین نامه ای :
 الف) پروتکل الحاقی.
 ب) منع دائم توسعه، ذخیره سازی و استفاده از سلاح هسته ای از طریق قانون ملی الزام آور.
 ج) تقویت مقررات کنترل صادرات ایران.
 4- افزایش اقدامات نظارتی:
 الف) تداوم اجرای پروتکل الحاقی.
 ب) حضور مستمر بازرسان در محل تاسیسات غنی سازی و تبدیل به منظور ارائه تضمینهای بی سابقه مضاعف".

بر این اساس در بخش دیگری از نامه آمده است: فشارهای جانبی مانع از آن شد که سه کشور اروپایی بطور جدی و به موقع به بررسی این پیشنهاد بپردازند. پیشنهادی که می تواند چارچوبی فراهم کند که نگرانیهای همه طرفها را بطور معقول مرتفع نماید. حتی تلاش بعدی ایران برای نجات این روند از طریق پیشنهاد شروع مذاکره شده اجرای مرحله اول این پیشنهاد با شروع محدود کار در UCF که در گذشته هیچ ادعایی در مورد قصور درباره آن وجود نداشته است و واقعا مصون از اشاعه است، به همراه اقدامات اعتماد ساز و نظارتی بیشتر، با سوء برداشت اروپائیه بعنوان یک التیماتوم مواجه شد. "به منظور اصلاح هرگونه سوء برداشت و به منظور اطمینان از اینکه از هیچ فرصتی برای حل و فصل توافق شده موضوع کوتاهی نکرده باشیم، ایران با تمدید مدت تعلیق کامل برای دو ماه دیگر، در پاسخ به تعهد وزرای سه کشور اروپایی و نماینده اتحادیه اروپا در ژنو برای ارائه نهایی طرح جامع خود برای اجرای توافق پاریس تا پایان ماه ژوئیه یا اوائل ماه اوت سال 2005، یعنی تقریبا نه ماه بعد از توافق پاریس، موافقت کرد."

مقام یاد شده با اشاره به اینکه "ایران در ژنو این موضوع را روشن ساخت که هرگونه پیشنهاد از سوی سه کشور اروپایی - اتحادیه اروپا، باید در بر گیرنده برداشت سه کشور اروپایی - اروپا از تضمینهای عینی برای شروع تدریجی برنامه های غنی سازی ایران باشد و هرگونه تلاش برای تبدیل تضمینهای عینی به توقف یا تعلیق بلند مدت، با روح و مفاد توافق نامه پاریس سازگار نیست و بنابراین برای ایران قابل پذیرش نیست" در مورد بخش دیگر نامه کشورمان به "مهر" گفت:

ایران با علاقه به صیانت از مذاکرات، طی پیامی به وزرای خارجه در مقطعی که آنها مشغول نهایی کردن مجموعه پیشنهاداتشان بودند، منعطف ترین راه حل ها را به سه کشور اروپایی - اتحادیه اروپا پیشنهاد داد:

- شروع به کار کارخانه UCF اصفهان در ظرفیت پائین و تحت نظارت کامل، تا زمانیکه ترتیباتی برای واردات مواد اولیه و صادرات محصول، با شما و دیگر شرکای بالقوه در دست بررسی می باشند ؛
- مذاکرات در مورد این ترتیبات شروع شده و به نتایج ملموسی هم تاکنون دست یافته ایم.
- مذاکرات بیشتر در زمینه ترتیبات مورد قبول دو طرف برای راه اندازی محدود اولیه در نطنز یا واگذاری مسئولیت به آژانس جهت ارائه ترتیبات مطلوب در خصوص تعداد، سازوکار های نظارت و دیگر جزئیات این راه اندازی محدود اولیه ؛
- ادامه مذاکرات در خصوص فعالیت کامل تاسیسات نطنز با این مبنا که چنین فعالیتهایی با الزامات سوخت راکتورهای آب سبک منطبق و همزمان خواهد بود.

ایران در نامه خود افزوده است: علیرغم همه تلاشهای صادقانه خود و حداکثر انعطاف، ایران تا امروز پیشنهادی از سه کشور اروپایی - اتحادیه اروپا دریافت نکرده و تمامی اطلاعات علنی و دیپلماتیک حکایت از آن دارد که پیشنهاد حتی در زمانی که ارائه شود کاملا غیر قابل قبول خواهد بود. پیشنهادی که بر اساس اطلاعات ما برای ارائه آماده شده است نه تنها حقوق ایران را برای توسعه صلح آمیز انرژی هسته ای مورد توجه قرار نمی دهد، بلکه حتی در حد اصلاح محدودیتهای غیر قانونی و ناموجهی که بر اقتصاد و توسعه تکنولوژیکی ایران اعمال شده نیز نیست. حالا این بماند که از بحث ارائه تضمینهای قطعی برای همکاری اقتصادی، تکنولوژیکی و هسته ای و تعهدات محکم در خصوص مسائل امنیتی هم سخنی به میان نخواهد آمد. در حالی که ما به وضوح روشن نموده بودیم که برای مورد مصالحه قرار دادن حق غیر قابل انکار ایران در تمامی جنبه های فناوری صلح آمیز هسته ای ، هیچ مشوقی کفایت نخواهد کرد، مشوقهای تدوین شده برای ارائه بخودی خود سخیف و کاملا نامتناسب با توانمندیها و الزامات گسترده ایران هستند.

"اکنون مشخص است که مذاکرات، آنگونه که در توافق نامه پاریس خواسته شده بود، در حال پیشرفت نیست و این به دلیل خط مشی سه کشور اروپایی - اتحادیه اروپا در طولانی نمودن مذاکرات بدون

کمترین تلاش برای حرکت بسوی برآورده ساختن تعهداتشان طبق توافق نامه های تهران و پاریس می باشد. این استمرار کش دار، منحصر معطوف به تامین این مقصود است که تعلیق را تا جایی که امکان دارد حفظ کند تا آن را در عمل به توقف تبدیل نماید. این بر خلاف روح و مفاد توافق نامه پاریس می باشد و در راستای اصول مذاکرات با حسن نیت نیست."

در ادامه نامه کشورمان به آژانس آمده است: پس از صرف چنین مدت زمان طولانی برای مذاکرات و اقدامات بسیاری که ایران برای اعاده اعتماد انجام داده و انعطافی که نشان داده است، هیچ بهانه ای برای تاخیر بیشتر در اجرای اولین مرحله از پیشنهاد ایران وجود ندارد، یعنی از سرگیری محدوده کارخانه UCF اصفهان، که فارغ از هرگونه قصور ادعایی در گذشته بوده و در واقع عاری از هرگونه خطر منجر به اشاعه می باشد و با ترتیبات وسیعتر پیشنهادی، بهانه ای برای کسی باقی نمی ماند. مقام یاد شده با اشاره به اینکه در نامه ایران بر داوطلبانه بودن و اعتماد ساز بودن کلیه موارد تعلیق تاکید شده به شرح مابقی موضوعات مطرح شده در نامه پرداخت: تعلیق برای مدت نزدیک به 20 ماه با تمام عواقب اقتصادی و اجتماعی که آثار آن متوجه هزاران خانوار بوده حفظ شده است. سه کشور اروپایی - اتحادیه اروپا در رفع هیچیک از ابعاد گوناگون محدودیتهای مربوط به دستیابی ایران به فن آوری پیشرفته و هسته ای موفق نبوده اند. با وارونه کردن منطق و هدف، این اتحادیه در تلاش بوده که تعلیق را طولانی نموده و بدینوسیله سعی داشته است تا بطور موثری به جای اجرای تعهدات مورخ اکتبر 2003 و نوامبر 2004 خود در مورد برطرف ساختن این محدودیتهای، این محدودیتهای و جلوگیری از دسترسی را گسترش دهد.

بر این اساس همانگونه که شورای حکام آژانس بین المللی انرژی اتمی تاکید کرده است « تعلیق یک اقدام اطمینان ساز داوطلبانه و نه یک الزام قانونی است » زمانی که این شورا به صراحت تعلیق را « یک تعهد الزام آور قانونی نمی داند » هیچگونه لغازی از سوی این شورا نمی تواند این اقدام داوطلبانه را به یک عنصر لازم الاجرا و یا ضروری در هیچ موردی تبدیل نماید. در حقیقت شورای حکام هیچگونه مبنای واقعی یا قانونی و یا قدرت اساسنامه ای ندارد که چنین درخواستی نموده و یا عواقبی را برای آن در نظر گیرد.

به گفته مقام مذکور در گفتگو با مهر، ایران در نامه خود با اعلام اینکه تصمیم گرفته است تا فعالیتهای مربوط به تبدیل اورانیوم در UCF اصفهان را از تاریخ اول اوت 2005 از سر گیرد گفت ایران از آژانس خواسته است که برای اجرای به موقع پادمانهای مربوط به این فعالیتهای، قبل از شروع مجدد فعالیتهای UCF آمادگی داشته باشد.

ایران همچنین تاکید کرده است: آماده ایم که با حسن نیت و سریعا و به گونه ای که نتیجه مورد نظر حاصل گردد به مذاکرات با سه کشور اروپایی - اتحادیه اروپا ادامه دهیم. در همین حال ایران به تعلیق داوطلبانه در خصوص فعالیتهای مربوط به غنی سازی ادامه خواهد داد. لازم است خاطر نشان گردد که UCF از ابتدا در تعریف آژانس مشمول فعالیتهای مرتبط با غنی سازی نبوده است. "ایران به عدم اشاعه و امحا سلاحهای هسته ای متعهد بوده و سلاحهای هسته ای و توانمندی برای تولید یا دستیابی به چنین سلاحهایی را برای امنیت خود زیان آور می داند. ایران به الزامات تحت NPT پایبند بوده به تلاش فعال برای استقرار یک منطقه عاری از سلاحهای انهدام جمعی در خاورمیانه ادامه خواهد داد."

واکنش سخنگوی سازمان بین المللی انرژی اتمی به تهدید از سرگیری فعالیت های مربوط به غنی سازی اورانیوم در اصفهان

دوشنبه 10 مرداد ۱۳۸۴ - 1 اوت ۲۰۰۵

سازمان بین المللی انرژی اتمی نامه جمهوری اسلامی دایر به از سرگیری کار در تاسیسات اصفهان را دریافت کرد. اتحادیه اروپا به ایران هشدار داد در صورتی که برنامه های مربوط به غنی سازی اورانیوم را از سر گیرد، مذاکره میان طرفین اروپایی و ایران بر سر معاملات بازرگانی به خطر خواهد افتاد. ملیسا فلمینگ، سخنگوی سازمان بین المللی انرژی اتمی، در مصاحبه با رادیو فردا می گوید: محمد البرادعی از ایران خواست حال که سه کشور اروپایی قرار است مجموعه امتیازهایی به ایران بدهند که در آن مساله امنیت ایران، مسائل سیاسی اقتصادی و هسته ای ایران در آن در نظر گرفته شده، به اقدام عجولانه ای دست نزنند، آن هم در زمانی که سازمان بین المللی انرژی اتمی در حل مسائل اینچنینی در حال پیشرفت است.

سازمان بین المللی انرژی اتمی نامه جمهوری اسلامی دایر به از سرگیری فعالیت های هسته ای را دریافت کرد. دیپلمات های مستقر در سازمان بین المللی انرژی اتمی گفتند این سازمان احتمالا در جستجوی یافتن راه حلی برای تعویق این امر است تا شاید عقل سلیم بر شرایط کنونی حکمفرما شود. در همین حال اتحادیه اروپا به ایران هشدار داد در صورتی که برنامه اتمیش را از سر گیرد، مذاکره میان طرفین اروپایی و ایران بر سر معاملات بازرگانی به خطر خواهد افتاد. ملیسا فلمینگ سخنگوی سازمان بین المللی انرژی اتمی در مصاحبه با رادیو فردا، از واکنش این سازمان نسبت به درخواست جمهوری اسلامی می گوید.

فاطمه امان (رادیو فردا): کمیسیون اروپایی روز دوشنبه هشدار داد از سرگیری فعالیت هسته ای جمهوری اسلامی می تواند مذاکرات بر سر برنامه هسته ای ایران را به خطر بی اندازد. روز یکشنبه جمهوری اسلامی اعلام کرد در نظر دارد در عرض چند روز آینده بخشی از فعالیت هسته ای تاسیسات

اصفهان را از سر گیرد. تاسیسات اصفهان مرکز غنی سازی اورانیوم نیست، اما در آن اورانیوم فراوری شده به گاز هگزافلورید اورانیوم تبدیل می شود که از آن در دستگاه های سانتریفیوژ هم مورد استفاده در نیروگاه هسته ای و هم مورد استفاده در تولید بمب اتمی به کار می رود. روز دوشنبه کمیسیون اروپایی از جمهوری اسلامی خواست تهدید خود را به از سرگیری فعالیت هسته ای عملی نکند و به موافقتنامه پاریس پایبند بماند. استفان مری، سخنگوی کمیسیون اروپایی گفت:

صدای استفان مری: واضح است که ما در جریان یک موافقتنامه همکاری و تجاری با ایران هستیم و پیشرفت در مورد یک موافقتنامه ای به دست نخواهد آمد مگر آنکه زمینه آن که توسط فرانسه، آلمان، بریتانیا و ایران از طریق موافقتنامه پاریس ایجاد شده پابرجا بماند.

ف. ا: ملیسا فلمینگ، سخنگوی سازمان بین المللی انرژی اتمی نیز در پاسخ به این سؤال رادیو فردا که آیا سازمان نامه جمهوری اسلامی را دریافت کرده یا نه گفت: ملیسا فلمینگ: بله، سازمان بین المللی انرژی اتمی امروز (دوشنبه) نامه جمهوری اسلامی را دریافت کرده که در آن از ما خواسته اند پلمب تاسیسات هسته ای اصفهان را برداریم. ما هم در نامه ای به جمهوری اسلامی رسماً پاسخ دادیم که در حدود یک هفته طول می کشد تا ما بتوانیم دستگاه های لازم را تا پیش از آغاز فعالیت هسته ای در آنجا کار بگذاریم.

ف. ا: به گفته ملیسا فلمینگ محمد البرادعی، رئیس سازمان بین المللی انرژی اتمی نیز در واکنش به تهدید ایران به از سرگیری فعالیت هسته ای از ایران خواست به مذاکرات با سه کشور اروپایی ادامه دهد و هیچ اقدامی که ممکن است به این مذاکرات در این لحظه حساس صدمه بزند آغاز نکند. ملیسا فلمینگ همچنین درباره واکنش آقای البرادعی به تهدید ایران گفت: ملیسا فلمینگ: آقای البرادعی از ایران خواست حال که سه کشور اروپایی قرار است مجموعه امتیازهایی به ایران بدهند که در آن مساله امنیت ایران، مسائل سیاسی اقتصادی و هسته ای ایران در آن در نظر گرفته شده، به اقدام عجولانه ای دست نزنند. او از ایران خواسته است هیچ اقدامی که روند بازرسی های سازمان را مختل کند دست نزنند. آن هم در زمانی که سازمان بین المللی انرژی اتمی در حل مسائل اینچنینی در حال پیشرفت است.

البرادعی از ایران خواست تا غنی سازی را آغاز نکند

دوشنبه 10 مرداد ۱۳۸۴ - 1 اوت ۲۰۰۵

مهر: محمد البرادعی رئیس آژانس بین المللی هسته ای از ایران خواست تا فعالیت های حساس هسته ای خود را آغاز نکند.

به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از خبرگزاری فرانسه، علی رغم اینکه مقامات ایرانی روز دوشنبه نامه ای را مبنی بر اعلام آغاز خبر فعالیت های چرخه سوخت هسته ای خود به محمد البرادعی تسلیم کردند با این حال رئیس آژانس بین المللی هسته ای از تهران خواست تا از این اقدام صرف نظر کند. البرادعی به ایران هشدار داد که آغاز فعالیت های حساس این کشور در خصوص تبدیل اورانیوم به گاز که اولین قدم برای غنی سازی اورانیوم محسوب می شود، در واقع جریان و روند مذاکرات این کشور با اتحادیه اروپایی و کار تحقیقات تیم بازرسان آژانس بین المللی را در ایران با اختلال مواجه خواهد کرد. ایران روز دوشنبه طی نامه ای از آژانس خواست تا مهر و موم تجهیزات و دستگاه های مربوطه را برداشته و به این کشور اجازه دهد تا فعالیت های هسته ای خود را در خصوص از سرگیری تبدیل اورانیوم آغاز کند.

از طرف دیگر آژانس نیز در پاسخ به نامه ایران در یک بیانیه مطبوعاتی اعلام کرد که به زمان بیشتری نیاز دارد (تا هفته دیگر) تا بتواند تجهیزات نظارتی و کنترلی لازم را قبل از اینکه مهر و موم ها باز شوند در محل نصب کند تا به این ترتیب بتواند مواد اتمی سوال برانگیز و مشکوک را چک کند. یکی از منابع وابسته به آژانس در همین خصوص گفت: آژانس اعلام کرده است که به دنبال فرمول و راه کاری است که ایران را قانع کند تا فعالیت های خود را تا یکشنبه آینده که موعد تعیین شده از جانب اتحادیه اروپا برای ارائه پیشنهادات خود به تهران است به تاخیر اندازد تا به این ترتیب تهران را متقاعد کند که در ازای دریافت امتیازهای تجاری، امنیتی و فنی دست از فعالیت های هسته ای خود بردارد.

آقامحمدی: تصمیم فک پلمپ مجتمع اصفهان در حضور سران نظام گرفته شد

دوشنبه 10 مرداد ۱۳۸۴ - 1 اوت ۲۰۰۵

گفت و گو از: علیرضا عبدالله

رئیس کمیته تبلیغات و اطلاع رسانی شورای عالی امنیت ملی تاکید کرد: تصمیم ایران به از سرگیری فعالیت های هسته ای در مجتمع اصفهان، یک تصمیم ملی است که در حضور سران نظام یعنی رهبر معظم انقلاب و سید محمد خاتمی، محمود احمدی نژاد، اکبر هاشمی رفسنجانی و میرحسین موسوی اتخاذ شده است.

قرار است، پلمب تاسیسات "یوسی اف" - "UCF" اصفهان عصر امروز تحت نظارت کامل نمایندگان آژانس بین المللی انرژی اتمی برداشته شود.

"علی آقامحمدی" روز دوشنبه در گفت و گو با خبرنگار سیاسی ایرنا اظهار داشت: سران نظام به اتفاق دهم مردادماه را آخرین مهلت اعلام و تاکید کرده‌اند که روند فعلی در مساله هسته‌ای برخلاف مصالح نظام است و همه باید به صورت یکپارچه در مقابل هر نوع اقدام در این زمینه بایستند. وی در زمینه "اتخاذ این تصمیم در آستانه آغاز ریاست جمهوری احمدی نژاد و ارتباط آن با تاکید وی بر ادامه سیاست تنش زدایی در روابط خارجی ایران" تصریح کرد: این موضوع جدا از بحث جابجایی دولت‌ها است. این، تصمیم ملت ایران است و ربطی به تغییر دولت و روی کار آمدن دولت احمدی نژاد ندارد.

"خاتمی این کار را در روزهای پایانی دولت خود به راحتی انجام داد. اگر ایشان نظرشان نبود می‌توانستند این اقدام را به روزهای بعد از دولت خود موکول کنند. همان کاری که اروپا مایل بود انجام دهد." آقامحمدی در پاسخ به این پرسش که "استراتژی هسته‌ای جمهوری اسلامی با روی کار آمدن دولت جدید به کدام سمت و سو خواهد رفت؟" تصریح کرد: تصمیمات کلان در بحث هسته‌ای در سطح سران نظام گرفته می‌شود و با تغییر رییس جمهوری دستخوش تغییر نمی‌شود.

* پیامدهای تصمیم جدید ایران

آقامحمدی معتقد است که تصمیم ایران به فك پلمپ تاسیسات UCF اصفهان هیچ پیامدی نمی‌تواند داشته باشد. این کار، اقدامی عادی و روان، ساده است. آغاز فعالیت مجتمع هسته‌ای اصفهان جدای از موضوع آغاز غنی‌سازی اورانیوم است.

وی در این باره گفت: اروپا هم مخالف از سرگیری فعالیت در مجتمع هسته‌ای اصفهان نبوده و آنرا رسماً در جلسات خصوصی به ما گفته است. فقط آن‌ها می‌خواستند موافقت با این اقدام را در يك وقت دیگری با هزار ملاحظه اعلام کنند البته بدون توجه به ملاحظات ایران. برای اروپا، اتفاق خاصی نیفتاده است، یعنی يك بخش از کاری که آنها فکر می‌کردند که با هزار ملاحظه و تلف کردن وقت باید انجام شود، ما الان كمك کردیم و انجام شد.

* احتمال ارجاع به شورای امنیت

عضو ارشد شورای عالی امنیت ملی درباره احتمال ارجاع پرونده هسته‌ای ایران به شورای امنیت سازمان ملل در اثر اتخاذ این تصمیم اظهار داشت: در قطعنامه‌های آژانس بارها تاکید شده که اقدام ایران در تعلیق غنی‌سازی "داوطلبانه" و "موقتی" است. در هیچ جایی عرف نبوده که کشوری بخواهد تعلیق داوطلبانه را زیر نظر آژانس بردارد، پیامد منفی داشته باشد و از آن بوی ارجاع پرونده به شورای امنیت سازمان ملل احساس شود. مگر اینکه بخواهند برنامه‌سازی دیگری بکنند که بحثی جدا است. آقامحمدی افزود: اگر امروز اروپایی‌ها بخواهند به جوسازی برگردند و شرایطی را ایجاد کنند که غیرمنصفانه و تند باشد، پل‌های برقرار شده‌ای که ما با زحمت زیادی ایجاد کردیم از بین خواهد رفت که بازسازی مجدد آن بسیار سخت خواهد بود.

وی تاکید کرد: تهدیدات آمریکا و غرب نمی‌تواند ایران را از حقوق ملی خود محروم کند. فکر می‌کنیم که اقدام ایران دارای توجیه، منطقی و معمولی است. خیلی‌ها منتظر بودند که ما از قبل این کار را انجام دهیم.

بعید نمی‌دانیم که کشورهای در صدد برآیند که در آژانس اجلاس برگزار کنند.

* تداوم مذاکرات با اروپا بهترین گزینه است

آقا محمدی با اشاره به آثار مخرب اقتصادی و اجتماعی تعلیق ۲۰ ماهه و صدمه وارد شده از این طریق به غرور ملی ایرانیان ابراز امیدواری کرد: این اقدام ما کاملاً با حسن نیت برداشت شود و اقدامات بعدی اقدامات دوستانه در راه همراهی و همگامی باشد و از هر نوع تهدید و هر نوع روش‌های تخریبی جلوگیری کنند و تلاش نکنند که با تهدیدات مسیر این راهی که ما با دوستی و تنش زدایی و همکاری بنای بر ادامه‌اش را داریم سخت کنند که عواقب آن برعهده کسانی است که با عدم ارائه پیشنهادات و انجام تعهدات به موقع و چه با استفاده از تهدیدات این مسیر را تخریب می‌کنند.

وی در پاسخ به این پرسش که "آیا طرحی که اروپا تا چند روز آینده ارائه می‌کند نمی‌تواند ایران را اجرای تصمیم خود منصرف کند؟" تصریح کرد:

اگر در طرح اروپا به غنی‌سازی اشاره نشده باشد، قابل قبول نیست، ولی اگر در ارتباط با غنی‌سازی و فعالیت در اصفهان پیشنهاداتی ارائه دهد می‌توان در مورد آن تصمیم گرفت. بحث تداوم تعلیق قابل قبول نیست. در مورد حد و حدود و شکل این فعالیت همچنان آماده مذاکره با اروپا هستیم، چون ما همچنان به مذاکراتمان به اروپا معتقدیم.

دبیر کمیته تبلیغات و اطلاع رسانی شورای عالی امنیت ملی افزود: در رابطه با زمان از سرگیری غنی‌سازی با شریکانمان که اروپایی هستند صحبت می‌کنیم. يك طرفه اقدام نمی‌کنیم.

* دلایل ایران برای فك پلمپ مجتمع هسته‌ای اصفهان

آقامحمدی در بخش دیگری از این گفت و گو به تشریح ماهیت فعالیت‌های مجتمع هسته‌ای اصفهان و علت اتخاذ این تصمیم از سوی ایران در مقطع کنونی پرداخت و گفت: در مذاکرات لندن پیشنهاد دادیم که شروع به کار کارخانه یوسی اف UCF اصفهان در ظرفیت پایین و تحت کنترل کامل باشد. مذاکرات در مورد این ترتیبات شروع شده و شرکایی را پیدا کردیم که حاضرند در چارچوب مقررات آژانس و تحت نظارت آن گاز یو اف UF ۶ ما را بگیرند و در عوض به ما كيك زرد بدهند و به نتایج ملموسی هم تاکنون دست یافته‌ایم.

وی در مورد پیشنهاد ایران برای از سرگیری غنی‌سازی در نطنز گفت: به اروپا پیشنهاد دادیم در مورد نطنز مرحله بندی عمل می‌کنیم. نخست آنکه، مرحله اولیه‌ای را که در مورد آن به توافق برسیم، راه اندازی می‌کنیم و بعد از آن، گامهای بعدی را با توافق همدیگر بر می‌داریم. پس بحث غنی‌سازی را به قدم دوم موکول کردیم و همچنین خود می‌بخت غنی‌سازی را هم به چند مرحله تقسیم کردیم و نگفتیم در يك قدم تمامی فعالیت‌ها را در نطنز انجام می‌دهیم.

آقامحمدی افزود: ادامه مذاکرات در خصوص فعالیت کامل تاسیسات نطنز نیز با این مبنا صورت خواهد گرفت که چنین فعالیت‌هایی با الزامات سوخت راکتورهای آب سبک منطبق و همزمان خواهد بود. در چارچوب پیشنهاد ایران، کل پروسه می‌توانست با تفاهم کامل با اروپایی‌ها به سرانجام خوبی برسد. وی اضافه کرد: پس، ما غیر از طرح اولیه‌ای که ارائه کرده بودیم، غیر از محدودیت‌ها و نظارت‌هایی که پذیرفته بودیم، غیر از شرایط اضافی پروتکل، باز هم پذیرفتیم که همه گامها را دوباره تعریف کنیم و به آنها گفتیم که حالا شما هم پیشنهادهای خود را ارائه کنید. نامه‌ای را از سه وزیر اروپایی دریافت کردیم که در آن به صراحت اعلام شده بود که اولاً تا اول اوت پیشنهاد جامع اروپا ارائه نمی‌شود و ثانیاً آن‌که آنها گفتند که چون بحث غنی‌سازی بحث پیچیده‌ای است این بحث را به اجلاس کمیته راهبری در پاریس در ۲۰ اوت و بعد از آن هم به اجلاس وزرا در نیویورک موکول می‌کنیم. در حقیقت باز هم بحث به مذاکرات مبهمی موکول کرده بودند.

این عضو ارشد هیات مذاکره‌کننده ایرانی در امور هسته‌ای در ادامه این پرسش را مطرح کرد: "پس اروپایی‌ها راجع به چه چیزی می‌خواستند به ما پیشنهاد بدهند؟ راجع به قطعات و هواپیما و ...؟" آقامحمدی گفت: از این رو، ماهیت پیشنهاد اروپا غیرقابل قبول است.

پیشنهادی است ناپخته و ناشیانه که در دنیای امروز هیچ جایگاهی ندارد. آنچه که در اقدامات اروپا پیش آمده يك خطای برداشت و اشتباه محاسبات است. آنچه که اروپا مطرح می‌کند این است که ما به ایران نیروگاه و سوخت می‌دهیم تا شما حق ملی خود را رها کنید. در این صورت، ممکن است اروپا نسبت به ارائه قطعات، نیروگاه و ... بهانه‌های دیگری بتراشند. وی افزود: ایران سعی کرده از این رفتار نامناسب اروپایی‌ها عصبانی نشود و خود را در حالت خاصی قرار ندهد و با ملایمت و صبر سیاستمدار با آن برخورد کند و از این رو، تا ساعت ۱۲ امروز مهلت دیروز (ساعت ۱۷ روز یکشنبه) به اروپایی‌ها را تمدید کردیم تا طرحشان را ارائه کنند. بعد از تماس "خاویر سولانا"، رئیس سیاست خارجی اتحادیه اروپا با خرازی، ما رسماً اعلام کردیم که اگر سولانا نظری دارند و می‌خواهند مساعدتی بکنند باید رسماً اعلام کنند که در پیشنهاد اروپایی در مورد غنی‌سازی بحث خواهد شد. تا ساعت ۱۲ امروز این فرصت را به آقای سولانا دادیم. این فرصت هم تمام شد و ایشان هیچ عکس‌العملی به آن نداشت و لذا ما ساعت ۱۲ نامه شروع فعالیت هسته‌ای در اصفهان را به آژانس تسلیم کردیم.

آقا محمدی در ادامه با بیان اینکه "تعلیق يك اقدام داوطلبانه است و نمی‌تواند الزام آور شود"، گفت: ما این اقدام داوطلبانه را فقط در مجموعه اصفهان و زیر نظر کامل آژانس انجام می‌دهیم و با حضور کارشناسان آژانس مهر و موم‌ها را بر می‌داریم و فعالیت هایمان را در اصفهان آغاز می‌کنیم و تمام مواد تولیدی را تحت نظارت آژانس نگهداری خواهیم کرد.

* فك پلمپ اصفهان، نقض توافقنامه پاریس نیست

در ادامه این گفت‌وگو، این پرسش از دبیر کمیته تبلیغات و اطلاع‌رسانی شورای عالی امنیت ملی مطرح شد که "آیا آغاز فعالیت‌ها در اصفهان نقض توافقنامه پاریس نیست؟" آقامحمدی در پاسخ گفت: ما در توافقنامه پاریس داریم که مذاکرات بایستی پیشرفت داشته باشد و پیشرفت آنرا باید کمیته راهبری تأیید کند.

جلسات این کمیته هر سه ما تشکیل شده است. در سه ماه اول، کمیته راهبری بر عدم پیشرفت نظرش را اعلام کرد. از آن به بعد، باید اقدامات داوطلبانه خود را تغییر دهیم و به اقدامات قانونی خود بازگردیم. پس از فرصت داده شده به مذاکرات ژنو رسیدیم، از ژنو باز دو ماه فرصت دادیم، از دوم ماه باز يك روز دیگر هم مهلت دادیم، از يك روز هم باردیگر ۲۰ ساعت فرصت دادیم. همه این فرصت‌ها تمام شد. بنابراین ما تا آنجایی که می‌شده انعطاف نشان داده ایم و چون قطعی شد که طرف اروپایی هیچ راه‌حلی را برای پیشرفت مذاکرات (موضوع مذاکرات، مسایل هسته‌ای نه فروش قطعات و ...) ارائه نکرده و نمی‌توانسته يك اقدام داوطلبانه به الزام آور تبدیل شود طبیعتاً ما فعالیت مان را کاملاً زیر نظر آژانس شروع می‌کنیم. که این به معنای پایان کار و پایان مذاکره نیست.

وی تأکید کرد: "اقدام ایران در از سرگیری فعالیت‌ها در اصفهان به معنای پایان مذاکره با اروپا و همچنین آغاز فعالیت غنی‌سازی نیست. غنی‌سازی را همچنان در تعلیق نگه می‌داریم و امیدواریم که راه گفت‌وگو همچنان باز باشد."

آقامحمدی افزود: هر وقت اروپا در مورد بحث‌های مربوط به غنی‌سازی با ما تفاهم کند، آن را روز مبارك می‌دانیم. بخش کوچکی از آنرا که اروپایی به خاطر آن تحت فشار اسرائیلی‌ها و لابی‌های یهودی بودند را از دوش اروپایی‌ها برداشتیم که امیدواریم آنرا به خیر و خوبی تعبیر بکنند و بقیه کارها را با مذاکره دنبال کنند.

جمهوری اسلامی ایران امروز (دوشنبه) با تسلیم نامه‌ای رسمی به مقامات آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در وین، فک پلمپ مجتمع هسته‌ای اصفهان ((UCF و آغاز فعالیت‌های هسته‌ای ایران در این مرکز را تحت نظارت بازرسان بین‌المللی اعلام کرد.

به گزارش خبرنگار سیاسی ایرنا، ایران در نامه خود، غنی‌سازی و فعالیت‌های مرتبط با آنرا يك اقدام "داوطلبانه" و نه "الزام آور" توصیف و از اینکه در مذاکرات هسته‌ای ایران و اروپا پیشرفت "محسوسی" مشاهده نشده، ابراز تأسف کرده است.

در این نامه با اشاره به چگونگی آغاز مذاکرات با اروپا آمده است: "پس از گذشت بیش از سه ماه مذاکره بعد از موافقتنامه پاریس آشکار شد که سه کشور اروپایی و اتحادیه اروپا خواهان مذاکرات طولانی و بی‌حاصل است و بنابر این می‌خواهد که حق غیرقابل انکار ایران برای از سرگیری فعالیت غنی‌سازی قانونی خود را انکار کند و انگیزه یا توانایی ارائه طرح خود درباره تضمین‌های عینی ماهیت صلح آمیز برنامه هسته‌ای ایران و نیز تضمین‌های محکم درباره همکاری‌های اقتصادی، تکنولوژیکی و هسته‌ای و تعهدات محکم درباره مسایل امنیتی ندارد."

"به عنوان نشانه دیگری از علاقه ایران برای تضمین موفقیت مذاکرات، به نحوی که برنامه قانونی هسته‌ای ایران بتواند حمایت و اعتماد غرب را نیز با خود داشته باشد، ایران به سه کشور اروپایی (اتحادیه اروپا) پیشنهاد داد که از آژانس بخواهند که طرحی شامل ترتیبات فنی، حقوقی و نظارتی برای برنامه هسته‌ای ایران به عنوان تضمین‌های عینی برای اطمینان از اینکه برنامه هسته‌ای ایران صرفاً در چارچوب اهداف صلح آمیز باقی خواهد ماند، ارائه دهد. در حالی که يك عضو از سه کشور اروپایی (اتحادیه اروپا) این پیشنهاد را پذیرفت که عدم اجماع در میان سه کشور اروپایی از تویسل به آژانس به عنوان يك ساز و کار دارای صلاحیت و بی‌طرف برای حل این بن بست جلوگیری نمود."

جمهوری اسلامی ایران در نامه خود به مقامات آژانس به پیشنهاد ایران به عنوان "مجموعه‌ای از راه حل‌ها برای تضمین‌های عینی که از سوی دانشمندان و متخصصان مستقلی از آمریکا و اروپا پیشنهاد شده" اشاره کرده که شامل موارد زیر بوده است:

۱) روابط قوی و دارای منافع متقابل میان ایران و اتحادیه اروپا- سه کشور اروپایی که در واقع بهترین تضمین را برای احترام به نگرانی‌های طرفین ایجاد خواهد کرد.

۲) محدود کردن برنامه غنی‌سازی ایران، با این هدف که از طریق تضمین‌های فنی و عینی هیچ گونه نگرانی مربوط به اشاعه در آن راه نداشته باشد.

الف. چرخه سوخت باز، به منظور رفع نگرانی درباره بازآوری و تولید پلوتونیوم.

ب. تعیین سقف برای غنی‌سازی در سطح غنای پایین . LEU

ج. محدود کردن دامنه برنامه غنی‌سازی صرفاً به حدی که برآورنده نیازهای سوختی رآکتورهای ایران باشد.

د. تبدیل فوری همه اورانیوم‌های غنی شده به میله‌های سوخت به منظور پیشگیری از امکان فنی هرگونه غنی‌سازی بیشتر.

ه. رهیافت تدریجی و مرحله بندی شده در اجرا به منظور شروع با جنبه‌هایی از برنامه غنی‌سازی که کمترین حساسیت را دارا می‌باشند و حرکت تدریجی به سمت برنامه غنی‌سازی همراه با افزایش اعتماد نسبت به برنامه.

۳) اقدامات قانون‌گذاری و آیین نامه‌ای:

الف. پروتکل الحاقی

ب. منع دائم توسعه، ذخیره‌سازی و استفاده از سلاح هسته‌ای از طریق قانون ملی الزام آور.

ج. تقویت مقررات کنترل صادرات ایران.

۴) افزایش اقدامات نظارتی:

الف. تداوم اجرای پروتکل الحاقی

ب. حضور مستمر بازرسان در محل تاسیسات غنی‌سازی و تبدیل به منظور ارائه تضمین‌های بی‌سابقه مضاعف.

جمهوری اسلامی ایران در ادامه نامه خود به آژانس به "فشارهای جانبی" وارد شده به سه کشور اروپایی در جریان بررسی پیشنهاد ایران اشاره کرده و افزوده است: به منظور اصلاح هرگونه سوء برداشت و به منظور اطمینان از اینکه از هیچ فرصتی برای حل و فصل توافق شده موضوع کوتاهی نکرده باشیم، ایران با تمدید تعلیق کامل برای دو ماه دیگر، در پاسخ به تعهد وزرای سه کشور اروپایی و نماینده اتحادیه اروپا در ژنو برای ارائه نهایی طرح جامع خود برای اجرای توافق پاریس تا پایان ماه ژوئیه یا اوایل ماه اوت سال ۲۰۰۵، یعنی تقریباً نه ماه بعد از توافق پاریس، موافقت کرد.

"ایران در ژنو این موضوع را روشن ساخت که هرگونه پیشنهاد از سوی سه کشور اروپایی اتحادیه اروپا، باید در برگزیده برداشت سه کشور اروپایی اروپا از تضمین‌های عینی برای شروع تدریجی برنامه‌های غنی‌سازی ایران باشد و هرگونه تلاش برای تبدیل تضمین‌های عینی به توقف یا تعلیق بلندمدت، با روح و مفاد توافق نامه پاریس سازگار نیست و بنابراین برای ایران قابل پذیرش نیست."

در این نامه آمده است: "ایران با علاقه به صیانت از مذاکرات، طی پیامی به وزاری خارجه در مقطعی که آنها مشغول نهایی کردن مجموعه پیشنهادشان بودند، منعطف‌ترین راه حل را به سه کشور اروپایی اتحادیه اروپا پیشنهاد داد:

* شروع به کار کارخانه UCF اصفهان در ظرفیت پایین و تحت کنترل کامل، تازمانیکه ترتیباتی برای واردات مواد اولیه و صادرات محصول، با شما و دیگر شرکای بالقوه در دست بررسی می‌باشند، مذاکرات در مورد این ترتیبات شروع شده و به نتایج ملموسی هم تاکنون دست یافته‌ایم .

* مذاکرات بیشتر در زمینه ترتیبات مورد قبول دو طرف برای راه اندازی محدود اولیه در نطنز یا واگذاری مسوولیت به آژانس جهت ارائه ترتیبات مطلوب درخصوص تعداد، سازوکارهای نظارت و دیگر جزئیات این راه اندازی محدود اولیه،

* ادامه مذاکرات در خصوص فعالیت کامل تاسیسات نطنز با این مبنا که چنین فعالیت‌هایی با الزامات سوخت راکتورهای آب سنگین منطبق و همزمان خواهد بود.

علی‌رغم همه تلاش‌های صادقانه خود و حداکثر انعطاف، ایران تا امروز پیشنهادی از سه کشور اروپایی اتحادیه اروپا دریافت نکرده و تمامی اطلاعات علنی و دیپلماتیک حکایت از آن دارد که پیشنهاد حتی در زمانی که ارائه شود کاملاً غیرقابل قبول خواهد بود. پیشنهادی که براساس اطلاعات ما برای ارائه آماده شده است نه تنها حقوق ایران را برای توسعه صلح آمیز انرژی هسته‌ای مورد توجه قرار نمی‌دهد، بلکه حتی در حد اصلاح محدودیت‌های غیرقانونی و ناموجهی که بر اقتصاد و توسعه تکنولوژیکی ایران اعمال شده نیز نیست."

جمهوری اسلامی در نامه خود به آژانس با بیان اینکه "اکنون مشخص است که مذاکرات، آنگونه که در توافقنامه پاریس خواسته شده بود، در حال پیشرفت نیست،" براین نکته تاکید کرده است: "پس از صرف چنین مدت زمان طولانی برای مذاکرات و اقدامات بسیاری که ایران برای اعاده اعتماد انجام داده و انعطافی که نشان داده است، هیچ بهانه‌ای برای تاخیر بیشتر در اجرای اولین مرحله از پیشنهاد ایران وجود ندارد، یعنی از سرگیری محدوده کارخانه UCF اصفهان که فارغ از هرگونه قصور ادعایی در گذشته بوده و در واقع عاری از هرگونه خطر منجر به اشاعه می‌باشد و با ترتیبات وسیعتر پیشنهادی، بهانه‌ای برای کسی باقی نمی‌ماند ."

این نامه با بیان اینکه "مجمع UCF اصفهان از ابتدا در تعریف آژانس مشمول فعالیت‌های مرتبط با غنی‌سازی نبوده است"، تصریح کرده است: با توجه به موارد فوق، ایران تصمیم گرفته است تا فعالیت‌های مربوط به تبدیل اورانیوم در UCF اصفهان را از تاریخ اول اوت ۲۰۰۵ (۱۰ مردادماه ۱۳۸۴) از سرگیرد .

در بخش دیگری از این نامه همچنین بر این نکته که "تعلیق یک اقدام اطمینان ساز داوطلبانه و نه یک الزام قانونی است"، تاکید شده و آمده است:

جمهوری اسلامی ایران مایل است تاکید نماید که از هیچگونه تلاشی در جهت نیل به از سرگیری فعالیت‌های غنی‌سازی از طریق مذاکره دریغ نمی‌کند، بنابراین آماده است که با حسن نیت و سریعاً و بگونه‌ای که نتایج موردنظر حاصل گردد به مذاکرات با سه کشور اروپایی اتحادیه اروپا ادامه دهد. ایران در بخش پایانی نامه خود خطاب به آژانس بین‌المللی انرژی اتمی تصریح کرده است: در همین حال ایران به تعلیق داوطلبانه در خصوص فعالیت‌های مربوط به غنی‌سازی ادامه خواهد داد.

آمریکا نسبت به از سرگیری فعالیت‌های هسته‌ای ایران هشدار داد دوشنبه 10 مرداد ۱۳۸۴ - 1 اوت ۲۰۰۵

ایرنا: آمریکا روز دوشنبه طی هشدار اعلام کرد، در صورت از سرگیری فعالیت هسته‌ای توسط تهران که می‌تواند گامی اساسی به سوی ساختن بمب هسته‌ای باشد، پرونده ایران به منظور وضع تحریم‌های احتمالی به شورای امنیت سازمان ملل ارجاع خواهد شد. به گزارش خبرگزاری فرانسه از واشنگتن، "اسکات مک کلان" سخنگوی کاخ سفید درباره از سرگیری غنی‌سازی اورانیوم توسط ایران، گفت: اگر آنها (ایرانی‌ها) به توافق‌ها و تعهداتشان پایبند نباشند، در این صورت ما مجبور خواهیم شد منتظر تصمیم شورای امنیت سازمان ملل باشیم. این گزارش می‌افزاید، واشنگتن، کشور سرشار از نفت ایران را متهم می‌کند زیر پوشش فعالیت‌های هسته‌ای غیرنظامی، تلاش می‌کند سلاح هسته‌ای تولید کند که ایران این اتهام را همواره رد کرده است.

خبرگزاری فرانسه افزود: "ایران نامه‌ای را تسلیم سازمان بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) کرده و طی آن رسماً از سرگیری فریب الوقوع فعالیت تبدیل سنگ اورانیوم را که مقدمه غنی‌سازی درچرخه سوخت هسته‌ای است، به ناظران سازمان ملل اعلام کرده است.

این خبرگزاری با این ادعا که ایران مذاکرات سخت و چند ماهه صورت گرفته با انگلیس، فرانسه و آلمان را به خطر انداخته است، افزود: اقدام ایران بلافاصله موجب ابراز نگرانی شدید جامعه بین‌الملل شد. ایران شکایت دارد که اروپا درارایه پیشنهادهای واقعی به منظور همکاری هسته‌ای، بسیار تاخیر کرده‌است و به این نتیجه رسیده که پیشنهاد احتمالی (اروپا) ممکن است "کاملاً غیرقابل قبول" باشد. خبرگزاری فرانسه در گزارش خود به نقل از مک کلان می‌افزاید، ایران به توافق دست یافته پاریس، پای بند باشد.

در این توافق از ایران خواسته شده تا زمانی که گفت و گوها ادامه دارد غنی‌سازی اورانیوم و از سرگیری فعالیت‌های فرایند (چرخه سوخت) را به حال تعلیق درآورد.
مک کلان گفت: اروپایی‌ها، به همراه آمریکا، معتقد هستند ایران باید به موافقتنامه پاریس پایبند باشد و به کار با اروپاییان تا حل مسئله ادامه دهد.

وی افزود: ما به وضوح گفته‌ایم چنانچه ایران موافقتنامه مذکور را نقض کرده و فعالیت‌های فرایند غنی‌سازی را از سر بگیرد، ما ناچار چشم به برداشتن قدم بعدی خواهیم داشت و با دوستان اروپایی مان درباره اقدام بعدی گفت و گو خواهیم کرد.
این گزارش می‌افزاید، سخنگوی کاخ سفید چند ساعت پس از انتصاب "جان بولتون"، مخالف سرسخت برنامه‌های هسته‌ای ایران، به سمت سفیر آمریکا در سازمان ملل، این اظهارات را عنوان کرد.

سخنگوی نخست وزیر انگلیس هشدار به ایران را تکرار کرد
دوشنبه 10 مرداد ۱۳۸۴ - 1 اوت ۲۰۰۵

یک سخنگوی نخست وزیر انگلیس روز دوشنبه نسبت به آنچه که "اقدام یکجانبه در از سرگیری فعالیت‌های هسته‌ای" خواند، به ایران هشدار داد.
این سخنگو در کنفرانس خبری روزانه خود با خبرنگاران گفت: ما به آنان (ایران) تصریح می‌کنیم که از برداشتن هرگونه گام یکجانبه‌ای که مغایر با توافقنامه پاریس باشد، خودداری کنند.
وی از سرگیری یکجانبه فعالیت‌های هسته‌ای را سبب "بسیار مشکل شدن ادامه مذاکرات" سه کشور اروپایی با ایران ارزیابی کرد. این سخنگو که به پرسش یکی از خبرنگاران پاسخ می‌داد، گفت: ما در تلاشیم تا نیت ایرانیان از این اقدام را دریابیم.
وی افزود: اگر آنان (در از سرگیری فعالیت‌های هسته‌ای) پافشاری کنند، ما نیز فوری با شرکای خود در شورای حکام آژانس بین‌المللی هسته‌ای وارد رایزنی خواهیم شد.
اظهارات سخنگوی نخست وزیر انگلیس بطور کامل برگرفته از بخشی از بیانیه روز گذشته وزارت خارجه این کشور در واکنش به تهدید ایران برای از سرگیری فعالیت‌های هسته‌ای در اصفهان بود.
ایران دو روز پیش به سه کشور اروپایی هشدار داده بود چنانچه پیشنهادهای جدید خود را تا روز دوشنبه ارایه نکنند، بخشی از فعالیت غنی‌سازی اورانیوم در پایگاه هسته‌ای اصفهان را از سر خواهد گرفت.

انگلیس، فرانسه و آلمان به همراه نمایندگی عالی اتحادیه اروپا که طرف مذاکره با ایران بر سر مساله هسته‌ای هستند در نشست ماه "می" خود وعده کرده بودند که پیشنهادهای جدیدی را برای ادامه مذاکرات تا پایان ماه ژوئیه گذشته و یا اوایل ماه اوت جاری به ایران ارایه کنند.
وزارت خارجه انگلیس در بیانیه‌ای که دیروز منتشر شد، اعلام کرد که سه کشور طرف مذاکره با ایران پیشنهادهای جدید خود را طرف یک هفته ارایه خواهند کرد.

رویدادهای عراق، دولت آینده و نیروهای موثر در آینده عراق

رییس کمیته‌ی تدوین قانون اساسی عراق در مجمع ملی این کشور اعلام کرد: پیش‌نویس قانون اساسی در موعد مقرر آن ۱۵ اوت (۲۴ مرداد) به مجمع ملی ارایه خواهد شد.

سه شنبه 11 مرداد ۱۳۸۴ - 2 اوت ۲۰۰۵

به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به نقل از خبرگزاری کویت، همام حمودی، رییس کمیته‌ی تدوین قانون اساسی عراق طی سخنانی در نشست مجمع ملی عراق اظهار داشت: بررسی در خصوص فصل اول قانون اساسی هنوز به پایان نرسیده و اعضای لیست ائتلاف یکپارچه‌ی شیعه نیز خواهان مذاکرات و بررسی‌های بیشتر در خصوص مفاد این فصل از قانون شدند.
وی افزود: مهمترین بخش‌های قانون اساسی که هنوز توافق در مورد آن صورت نگرفته، موضوع فدرالی شدن عراق و اختیارات رییس جمهور است.

رییس کمیته‌ی تدوین قانون اساسی عراق گفت: طی نشست‌هایی که با جلال طالبانی، رییس جمهور عراق داشته، وی خواهان برگزاری نشست‌ی ویژه بین روسای احزاب و گروه‌های عراقی در خصوص بخش‌های که هنوز توافقی بر سر آنها به دست نیامده، شده است.

وی افزود: این نشست در ۵ اوت (۱۴ مرداد) برگزار می‌شود و به محض حل اختلاف‌نظرها پیش‌نویس قانون اساسی در موعد مقرر آن به مجمع ملی ارایه خواهد شد.
از سوی دیگر مجمع ملی عراق نیز با بیانیه‌ی پیشنهادی ائتلاف شیعه مبنی بر افزایش تعداد حوزه‌های انتخابات جدید در عراق طی برگزاری انتخابات آینده در این کشور موافقت کرد.
جلسه‌ی تصویب این طرح با تحریم برخی از اعضای لیست ائتلاف و لیست العراقیه و کناره‌گیری آنها از جلسات مجمع به دلیل عدم ارایه‌ی فرصت کافی برای بررسی این طرح روبرو شد.
روزنامه‌ی الصباح - چاپ بغداد - نیز اعلام کرد: کمیسیون انتخاباتی عراق از روز چهارشنبه با گشودن ۵۴۴ مرکز در عراق کار نام‌نویسی از رای دهندگان را آغاز خواهد کرد.
یک مقام کمیسیون انتخابات عراق اعلام کرد: این مراکز از کسانی که در انتخابات گذشته شرکت نکردند و یا به دلیل وجود برخی از اشتباهات نام آنها حذف شده بود، ثبت نام می‌کند.

این کمیسیون هم‌چنین از شهروندان عراقی خواست تا برای کسب اطلاعات بیشتر درباره‌ی آغاز مبارزات انتخاباتی و کیفیت برگزاری انتخابات به مراکز اطلاع‌رسانی کمیسیون مراجعه کنند. کمیسیون انتخابات عراق نام نویسی از متولدین قبل از ۳۱/۱۲/۱۹۸۷ را برای شرکت در انتخابات مجاز اعلام کرده است.

تحلیل اوضاع ایران و عراق در رسانه های جمعی

مرور روزنامه های تهران: 11 مرداد

سه شنبه 11 مرداد ۱۳۸۴ - 2 اوت ۲۰۰۵

بی بی سی: روزنامه های امروز صبح تهران در آغاز روزی که روزنامه کیهان آن را نخستین روز ریاست جمهوری احمدی نژاد خوانده و روزنامه های دیگر آن را آخرین روز ریاست جمهور محمد خاتمی نامیده اند، مقالات و گزارش های خود را به تجلیل از محمد خاتمی و عملکرد دولت اصلاحات اختصاص داده و از قلم چهره های مشهور سیاسی، فرهنگی و هنری و علمی به پاسداشت خاتمی و دولت اصلاحات پرداخته اند.

در همین حال روزنامه های مخالف اصلاحات به انتقادهای خود ادامه داده و از خبر ملاقات رهبر جمهوری اسلامی با هیات دولت خاتمی و ابراز قدردانی از آنان هم بی اعتنا گذشته اند. مرگ پادشاه سعودی، گزارش ها و گمانه زنی هایی پیرامون فک پلمپ تاسیسات هسته ای اصفهان از جمله دیگر اخبار روزنامه های امروز صبح تهران است.

ایران، روزنامه خبرگزاری جمهوری اسلامی، در ضمیمه ویژه ای با عنوان خداحافظ خاتمی به انعکاس ده ها مقاله و اظهار نظر درباره دولت اصلاحات پرداخته و از زبان فعالان سیاسی و هنرمندان و فرهنگیان از آن چه در این هشت سال رخ داده تجلیل کرده است.

شرق سخنان علی ربیعی، رییس دبیرخانه شورای امنیت ملی را در مراسم تودیع با موسوی لاری، وزیر کشور، منعکس کرده که گفته است دولت اصلاحات احتمال انقلاب های مخملین و مانند آن را از بین برد.

به گفته وی عده ای همصدا با عباس عبدی، اصلاح طلبان را از دولت به خارج هل می دادند اما همان ها امروز توصیه می کنند که کاری نشود که اصلاح طلبان به سمتی دیگر میل کنند.

آفتاب یزد در صدر عنوان های خبری خود از گلایه هایی خبر داده که خاتمی در آخرین روز ریاست جمهوری خود بیان کرده است.

به نوشته این روزنامه خاتمی در بخشی از گلایه هایش گفته به سفری در خارج نرفتم مگر حادثه ای تلخ در داخل اتفاق افتاد که حواسم را که باید در پی دفاع از حقوق ملت بود به خود جلب کند. محمد خاتمی به نوشته روزنامه **ایران** در مراسم تجلیل از دولت به یاد آورده با وجود آن که از اول انقلاب قرار بود کسی به خاطر اندیشه اش در این نظام محکوم نشود، برای اولین بار در دوران اصلاحات استاد دانشگاهی به جرم یک سخنرانی به اعدام محکوم شد.

کیهان و جوان، دو روزنامه مخالف اصلاحات، در نوشته های خود از مراسم تقدیر و تشکر ی که در روزهای اخیر برپا بود انتقاد کرده اند.

کیهان نوشته تجلیل ها به نظر می رسد نتیجه ای معکوس در پی داشته باشد چون که یک بار دیگر ثابت شده مدیریت اجرایی کشور واقعا به یک تحول اساسی نیاز دارد و مردم زودتر و بهتر از هر کس دیگری این واقعیت را درک کرده اند.

به نوشته **کیهان** عملکرد مدیرانی که فارغ از دردها و رنج های کمرشکن مردم، مشغول برگزاری مراسم تشکر از یکدیگر با هزینه های گزاف و خرج کردن از بیت المال برای هدیه دادن به خودشان هستند، درستی رویکرد جدید و تحول آفرین مردم در انتخابات ریاست جمهوری را نشان می دهد. روزنامه **جوان** در سرمقاله خود یادآور شده که در هشت سال گذشته بیش از هرچیز به اموری پرداخته شد که در جهت رفع نیازهای مردم و احتیاجات روزمره، گرفتاری ها و مشکلات زندگی آن ها نبود بلکه در جهت برآورده کردن تمنیات و آرزوهای عده ای بود که با الهام گیری از آموخته های مکاتب مادی در حوزه های اندیشه سیاسی می کوشیدند تا تجربه تلخ تاریخ روشنفکری بیمار ایران را تکرار کنند. به نوشته این روزنامه وابسته به سپاه پاسداران توسعه سیاسی، ابزاری بود برای جناح بازی و حاکمیت یک حزب و گروه و در سیاسی ترین وزارتخانه ها، خدمت فراموش شد.

به نوشته **اعتماد** زنگنه، وزیر نفت که در روزهای گذشته به شدت زیر فشار رسانه های هوادار جناح راست قرار داشته، گفته است در کشور اتهام زدن جرم نیست.

به نوشته **کیهان** به دنبال تصمیم دولت به از سرگیری کار مرکز هسته ای اصفهان عملیات مقدماتی فک پلمب در تاسیسات هسته ای اصفهان و تمهیدات لازم برای از سرگیری فعالیت این تاسیسات آغاز شد.

این روزنامه در عین حال از دو نامه ای خبر داده که از سوی نمایندگان ایران در اختیار آژانس بین المللی انرژی هسته ای قرار داده شده است.

به نوشته روزنامه **ایران** طه هاشمی، نماینده سابق مجلس، گفته است با تغییر دولت ترکیب هیات ایرانی مذاکره گر هسته ای هم عوض می شود.

روزنامه **جمهوری اسلامی** در سرمقاله خود از دولت تازه خواسته به تصمیم گرفته شده در مورد از سرگیری فعالیت های مرکز اصفهان ادامه دهد و به سرعت کار غنی سازی اورانیوم را هم از سر بگیرد. به نوشته **شرق** جواد لاریجانی در همایشی پیرامون فناوری هسته ای که در اصفهان برپا شد گفته است داشتن قدرت دفاعی هسته ای حق ایران است و شارع هم آن را به رسمیت شناخته است. گزارش **شرق** نشان می دهد که حمیدرضا آصفی به دنبال سخنان جوادلاریجانی، رییس مرکز تحقیقات فیزیک نظری، توضیح داده که از نظر دولت حکم ولی فقیه معتبر است که استفاده از بمب اتمی را حرام دانسته اند.

ملک فهد آماده تشییع؛ ملک عبدالله آماده تاجگذاری

حجاز در اغماء - اصلاحات در احتضار

دوشنبه 10 مرداد ۱۳۸۴ - 1 اوت ۲۰۰۵

- امیرعلی علامهزاده -

«ما از خداوند می‌خواهیم که از حافظ دو مسجد مقدس مراقبت کند و به او سلامتی و تندرستی عطا کند»؛ این بخشی از بیانیه صادر شده از سوی دفتر سلطنتی آل سعود در ریاض بود که ضمن اعلام انتقال «ملک فهد بن عبدالعزیز آل سعود» پادشاه عربستان سعودی به بیمارستان تخصصی «ملک فیصل» ریاض خبر داده بود و در آن سلامتی خادم «حرمین شریفین» را از خداوند خواستار شده بود، اما اکنون دیگر ملک فهد پادشاه عربستان سعودی نیست، چرا که وی بامداد امروز، دوشنبه، با پادشاهی بر سرزمین حجاز وداع کرده است.

قریب 40 روز پیش که همه مقامات سعودی سعی در خوب جلوه دادن حال ملک فهد داشتند، تاریخ فراموش نمی‌کند که «الریاض»، نخستین روزنامه‌ای بود که با عجله فراوان خبر سلامتی ملک فهد را به نقل یک از مسؤولان دفتر پادشاهی سعودی منتشر کرده بود. در حالی که «المنار» نیز به نقل از مقامات آگاه در ریاض نوشته بود که ملک فهد در حالت کُما به سر می‌برد. البته این نشریه حتی تا آنجا پیش رفته بود که وضعیت جسمانی فهد را «بسیار بد» توصیف کرده بود و احتمال داده بود که حتی وی مرده باشد، اما منتشرنشدن خبر مرگ وی، برای انجام احترامات لازم برای تشییع جنازه و حتی تعیین جانشین بوده. اما چه درست یا نادرست، اکنون پس از 40 روز، عفونت ریوی و سکنه سال 1995 فهد سبب شد که پایه‌های قدرت آل سعود پس از لرزانی کوتاه مدتی، به دستان امیر عبدالله که از امروز دیگر «ملک عبدالله» خطاب می‌شود و فقط دو سال از فهد کوچک‌تر بود، تداوم یابد. امروز دیگر سکه به نام «عبدالله بن عبدالعزیز آل سعود» خورده است و به‌طور رسمی او پادشاه عربستان سعودی است.

ملک فهد؛ خلیفه مرحوم

پادشاه عربستان سعودی در سن 84 سالگی درگذشت. دربار سلطنتی عربستان سعودی اعلام کرد که ملک «فهد بن عبدالعزیز آل سعود» پادشاه عربستان سعودی که در زمان حکومتش ریاض را به واشینگتن نزدیک کرد، بامداد امروز دوشنبه درگذشته است. گفته می‌شود که فهد در هنگام مرگ 84 سال سن داشت. وی از سال 1995 به بعد، تنها به‌طور اسمی بر نفت‌خیزترین کشور جهان حکومت کرد.

به دنبال مرگ پادشاه عربستان سعودی، ولیعهد این کشور، امیر عبدالله برادر ناتنی 81 ساله ملک فهد به سیمت پادشاهی عربستان سعودی برگزیده شد.

در بیانیه‌ای که وزیر اطلاع‌رسانی عربستان سعودی در تلویزیون دولتی این کشور خواند، آمده است: «با نهایت تأسف و تأثر، دربار سلطنتی به نام عالی‌جناب «ملک عبدالله بن عبدالعزیز آل سعود» و تمام اعضای خانواده وی درگذشت خادم حرمین شریفین، ملک فهد بن عبدالعزیز آل سعود را اعلام می‌دارم.» تلویزیون دولتی عربستان سعودی که گفت، ملک فهد در هنگام مرگ 84 سال سن داشت نیز با قطع برنامه‌های معمول خود و با پخش آیات قرآن کریم، مرگ پادشاه سعودی را اعلام کرد. «ایاد بن امین مدنی»، وزیر اطلاع‌رسانی حکومت عربستان سعودی ضمن اعلام مرگ پادشاه این کشور اعلام کرد که مراسم تشییع جنازه وی فردا برگزار خواهد شد. مدنی در اظهارات خود فقط گفت که پادشاه عربستان، به خاطر بیماری درگذشته است. وی هیچ‌گونه اشاره‌ای به بیماری پادشاه عربستان نکرد.

مرگ فهد در بیمارستان «ملک فیصل» در ریاض رخ داد. وی در 27 ماه می به دلیل عارضه ذات‌الریه به این بیمارستان منتقل شد. در هنگام بستری شدن فهد در بیمارستان، مقامات عربستان سعودی اعلام کردند که وی مبتلا به ذات‌الریه و تب شدید است.

در بیانیه مرگ فهد که توسط خاندان سلطنتی عربستان سعودی منتشر شده، آمده است: «ملک عبدالله، پادشاه جدید عربستان سعودی، برادر ناتنی خود، شاهزاده سلطان بن عبدالعزیز 77 ساله، وزیر دفاع عربستان سعودی را به سمت ولیعهد آینده این کشور تعیین کرده است.»

ملک فهد که از سال 1982 به سلطنت رسید، با هدف بالابردن وجهه خود در جهان اسلام، با اعطای امتیازات بسیار به افراد تندرو منجر به گسترش افراط‌گرایی اسلامی شد اما پس از آن، وی در اقدامی

که خشم محافظه‌کاران را برانگیخت، به نیروهای آمریکایی اجازه داد که پس از حمله عراق به کویت، در سال 1990 نیروهای خود از حمله نظامیان زن را در خاک عربستان سعودی مستقر کنند. فهد در آخرین سال‌های حکومت، که فقط پیشوند «ملک» را یدک می‌کشید، به ویژه پس از حملات تروریستی 11 سپتامبر که روابط آمریکا و عربستان سعودی را تیره کرد، بیش از پیش در حاشیه قرار گرفت.

بنابر گزارش‌های رسمی منتشرشده 15 نفر از 19 نفری که در هواپیماریایی و حملات تروریستی 11 سپتامبر شرکت داشتند، از اتباع عربستان سعودی بودند و به همین دلیل، بسیاری از مقامات دولت آمریکا، حوزه‌های علمیه وهابی پادشاه عربستان سعودی را به ترویج تروریسم متهم می‌کنند. پس از آنکه طرفداران اسامه بن‌لادن، رهبر شبکه القاعده با بمب‌گذاری محل اقامت نیروهای آمریکایی در ریاض موجی از حملات تروریستی را در عربستان سعودی آغاز کردند، امیر عبدالله، ولیعهد وقت عربستان و پادشاه کنونی این کشور، شخصاً مسؤولیت سرکوب گروه‌های تروریستی را برعهده گرفت. عبدالله همچنین مبارزه گسترده‌ای با تبلیغ و اشاعه افکار افراط‌گرایانه آغاز کرد و نخستین انتخابات تاریخ عربستان سعودی - انتخابات شهرداری‌ها - در اوایل سال 2005 را در این کشور برگزار کرد. عبدالله که پیش از به قدرت رسیدن از ارتباط نزدیک عربستان سعودی با ایالات متحده آمریکا و وابستگی نظامی ریاض به کاخ سفید و نیز موضع‌گیری منفی کاخ سفید در قبال اسلام و حمایت واشینگتن از اسرائیل چندان راضی نبود، پس از به قدرت رسیدن، روابط ریاض با واشینگتن را گسترش داد. وی دوبار جورج دبلیو بوش، رئیس‌جمهوری ایالات متحده آمریکا را در اقامتگاه شخصی‌اش در تگزاس ملاقات کرده است که آخرین ملاقات وی با بوش، در ماه آوریل سال جاری اتفاق افتاده است. افرادی که پس از سکنه ملک فهد در سال 1995 به دیدار وی رفته‌اند، گفته‌اند که وی به سختی از آنچه که در اطرافش در جریان بود اطلاع داشت. مقامات سرشناس خارجی اغلب ملاقات‌هایی بسیار کوتاه با وی داشتند، به قدری کوتاه که فقط بتوان از این ملاقات‌ها تصاویری برای تلویزیون ریاض تهیه کرد. غالباً بیانیه‌های سیاسی به نام ملک فهد خوانده می‌شد و وی در مواقعی که ملک عبدالله در ریاض حضور نداشت، ریاست نشست وزیران حکومت را برعهده می‌گرفت.

فهد در 13 ژوئن 1982، یعنی سه سال پس از وقوع حوادثی که منجر به شکل‌گیری افراط‌گرایی در عربستان سعودی شد، به عنوان پنجمین پادشاه عربستان سعودی برگزیده شد. در سال 1979، از یک سو، امام خمینی جمهوری اسلامی در ایران شیعه را بنیان نهاد و از سوی دیگر، مسلمانان شبه‌جزیره عربستان - که روایت می‌شود بسیاری از آنان شیعه بوده‌اند - با هجوم به مسجد الحرام و در اختیار گرفتن کنترل آن، اعلام کردند که خاندان سلطنتی عربستان، لیاقت مدیریت خانه خدا را ندارند.

آسوشیتدپرس نوشته است: «وقوع چنین حوادثی در عربستان سعودی که توأم با بدنامی پادشاه به خاطر سابقه «قماربازی» و «زن بارگی» وی بود، منجر شد که فهد «لیبرال» تلاش کند در راستای کسب رضایت مذهبیون قدرتمند عربستان از جمله پلیس مذهبی این کشور که مسؤولیت اجرای هنجارهای اجتماعی اسلام را برعهده داشت، گام بردارد. عربستان سعودی نمی‌خواست ایران شیعه، اسلامی‌تر از عربستان زادگاه اسلام جلوه کند، به همین خاطر فهد عنوان «خادم حرمین شرفین» را برای خود برگزید و میلیون‌ها دلار صرف مدارس مذهبی عربستان سعودی و حکومت مذهبی این کشور کرد.

زائرانی که پس از مدتی از آغاز حکومت وی به سرزمین عربستان سفر کردند، نام وی را که بر مسکوکات و اسکناس‌های این کشور حک شده، فراموش نمی‌کنند. آنها دیگر با «ریال» می‌معامله می‌کنند که بر آن، کنار عکس فهد، چنین آمده است: «فی عهد حضرت صاحب‌الجلاله؛ الملك فهد بن‌عبدالعزیز آل‌سعود؛ ملك المملكة العربیه السعودیه».

نطفه آشوب جهان

در دهه 1980 ریاض، واشینگتن و اسلام‌آباد، جهان اسلام را برای مبارزه با اتحاد جماهیر سوسیالیستی شوروی در افغانستان بسیج کردند. عربستان میلیون‌ها دلار صرف هزینه جنگ در افغانستان کرد و با تبلیغات حکومت عربستان، هزاران تن از اتباع عربستان سعودی از جمله اسامه بن‌لادن، برای شرکت در جنگ افغانستان عازم این کشور شدند.

زندگی‌نامه فهد نشان می‌دهد که وی از حامیان اصلی مبارزان افغانستان بوده است. اما پس از خروج شوروی از افغانستان، در سال 1989، فهد نیز همانند مقامات واشینگتن و اسلام‌آباد، به مجاهدان که افغانستان را تبدیل به پایگاهی برای فراگیری فنون عملیاتی‌های تروریستی همچون حملات 11 سپتامبر کردند، توجه چندانی نکرد. فهد در سال‌های اول حکومتش، رهبری نام گرفت که عربستان سعودی را تبدیل به یکی از مدرن‌ترین کشورهای خاورمیانه کرده است.

هنگامی که صدام حسین، رهبر حکومت بعثی عراق، در سال 1990 به کویت حمله کرد و نشان داد که ممکن است به عربستان سعودی نیز حمله کند، ایالات متحده، فهد را متقاعد کرد که اجازه دهد صدها هزار نظامی غربی از جمله زنان نظامی، برای حمله به عراق در خاک عربستان سعودی مستقر شوند. این اقدام فهد، خشم بنیادگرایان سعودی که مخالف نفوذ غرب بر حکومت کشور خود بودند را برانگیخت و منجر شد آنان برای نخستین بار رسماً به اعتراض علیه ملک فهد بپردازند.

تظاهرات‌های ضدحکومت فهد، شدیداً سرکوب شد و صدها تن از روحانیون مسلمان راهی زندان شدند. افراط‌گرایان مسلمان در سال‌های 1995 و 1996، مواضع ارتش آمریکا در عربستان سعودی را بمب‌گذاری کردند و در این بمب‌گذاری‌ها بیش از 25 آمریکایی را کشتند.

بن‌لادن که حکومت فهد پیش از این اعلام کرده بود وی دیگر شهروند عربستان سعودی نیست، با ابراز خشم از توسل حکومت عربستان به حمایت سربازان غربی پیشنهاد داد از مجاهدانی که در افغانستان جنگیده‌اند، برای آزادسازی کویت استفاده شود. اتکای حکومت عربستان به نظامیان غربی باعث شد وی بیش از پیش علیه خاندان سلطنتی سعودی موضع‌گیری کند.

سکنه مغزی فهد منجر شد که وی دچار ضعف حافظه و ناتوانی در تمرکز شود. فهد حتی پیش از سکنه نیز مبتلا به التهاب مفاصل، مرض قند و درد زانو بود.

افتخارات برای شبه‌جزیره حجاز

فهد فرزند ملک «عبدالعزیز»، بنیانگذار عربستان سعودی مدرن، تحصیلات ابتدایی خود را در دبستانی مذهبی که ملک عبدالعزیز برای 42 پسر خود تأسیس کرده بود، پشت سر گذاشت. وی زندگی راحت را بسیار دوست داشت و با انجام سفرهای بسیار از زندگی اشرافی خود لذت می‌برد. اما وقتی وی نزدیک به سی سال سن داشت، به خاطر کارهایی که خلاف شأن سلطنتی خانواده‌اش انجام داد، مورد مآخذه قرار گرفت.

در سال 1953، فهد نخستین وزیر آموزش و پرورش عربستان سعودی شد و نخستین نظام مدارس عربستان سعودی را بنیان نهاد. نظامی که از 30 هزار دانش‌آموز در آن سال، هم‌اکنون به حدود 3/2 میلیون دانش‌آموز، هفت دانشگاه، 83 دانشکده و بیش از 18 هزار مدرسه رسیده است.

در سال 1962، فهد وزیرکشور عربستان شد و بعدها در سال 1975، همزمان با قتل «ملک فیصل» توسط یکی از برادرزادگانش به سمت ولیعهدی عربستان برگزیده شد. فهد در دوران هفت سال پادشاهی برادرش «ملک خالد»، ولیعهد عربستان سعودی بود تا اینکه در سال 1982 و پس از مرگ خالد، به سمت پادشاهی عربستان سعودی برگزیده شد. جزئیات چندی از زندگی خصوصی ملک فهد در دست نیست، اما گفته می‌شود وی دارای سه زن و هشت پسر است. پسر بزرگ وی، فیصل، در سال 1999 به دلیل حمله قلبی جان باخت.

پادشاهی در انتظار

امیر عبدالله، مرد قدرتمند سعودی، چنان قدرتمندانه به اصلاحات سیاسی و تحکیم روابط خود با همسایگان و خاورمیانه ادامه داد که برای نخستین بار در تاریخ سرزمین حجاز، زنان بسان انسان‌های زنده، حداقل حقوق انسانی را برای خود شاهد شدند و اجرائیش را هم اکنون انتظار می‌کشند. پافشاری امیرعبدالله به اصلاحات، چنین به سرانجام می‌رسد که در آستانه اغماء ملک فهد، وزیر امور خارجه آمریکا تأکید کرد که ریاض به اصلاحات سیاسی نیز نیاز دارد. «فرنس پرس» به نقل از کاندولیزا رایس در واشینگتن گزارش داده بود که رایس رابطه آمریکا با عربستان را بسیار قدرتمند توصیف کرده است. رایس همچنین رابطه آمریکا با امیر عبدالله بن عبدالعزیز، رابطه عربستان، رابطه‌ای خوب توصیف کرد که این رابطه ویژه از زمان اداره امور سرزمین عربستان از 29 نوامبر 1995 میلادی، درست پس از بیماری فهد، آغاز شده است.

اگر چه اوضاع بین‌المللی و شرایط جهانی با توجه به حمایت ویژه رایس از امیر عبدالله و ستایش مبارزه ویژه وی با تروریسم، از حمایت قاطعانه ایالات متحده از حکومت آل سعود حکایت دارد، ولی پیروزی شیعیان در اوایل انتخابات شورای شهر مناطق شمال شرق شبه‌جزیره عربستان و شهرهای چون «احساء» و «قطیف» احتمال افزایش مطالبات آنها را برای آزادی‌های مذهبی و بدست گرفتن بخش‌هایی از قدرت منطقه‌ای را افزایش داده است. شیعیان این مناطق نفت خیز تحت حاکمیت مردان آل سعود، سال‌ها برای دست‌یابی به بخش کوچکی از حقوق اولیه شهروندی خود تلاش بسیاری مبذول داشته‌اند و در راه استیغای آن، هزینه‌های بسیاری را متقبل شده‌اند.

این شیعیان که بسیاری از مطالبات مذهبی شان در راستای به رسمیت شناختن بخش‌هایی از حقوق بشر و آزادی مذهب به کمرنگی بسیاری تحقق یافت، از بلندپایه‌ترین مقام مذهبی عربستان سعودی ممنوعیت 100 ازدواج اجباری، زنان را مشاهده کردند. این فتوا در سرزمینی که زنان با محدودیت‌های سیاسی روبه‌رو، هستند گامی بلند در راستای به رسمیت شناختن حقوق بشر بود. این حکم تا آن جا باعث خشنودی شد که مقامات مذهبی سعودی رسماً اعلام کردند که «پدری که دخترش را وادار به چنین ازدواجی کند، باید زندانی شود» و حتی «تا زمانی که بر اعتقاد خود باقی است، باید در زندان بماند».

این مورد اگر چه برای زنان پیروزی بزرگ محسوب می‌شد، ولی سبب خشنودی بسیاری از شیعیان سرزمین حجاز بود. چرا که این مورد فیزیکی از مسائل اقتصادی شیعیان جعفری عربستان سعودی بود که تا سال 2001 در آن، برای زنان کارت شناسایی جداگانه صادر نمی‌شد و پس از آن نیز این کارت شناسایی، تنها با اجازه یک خویشاوند مرد، صادر می‌شده است.

این اصلاحات سیاسی و مذهبی در سرزمین متعصب عربستان سعودی، اگر چه امیر عبدالله را یاری کرد تا موقعیت عربستان سعودی را در جهان ارتقاء دهد، اما همین موضوع موقعیت وی را ترد شیوخ بلندپایه مذهبی که میان عامه مردم نفوذ بسیاری دارند، متزلزل می‌کند.

چنان که «گام‌های معلق امیرعبدالله» به سوی پادشاهی مطلق سعودی برداشته می‌شود، اما «خاندان پول» همچنان تأثیر گذارند.

بزرگ‌ترین بازار پولی جهان، بازار معاملات نفت، پس از شنیدن خبر مرگ ملک فهد، تکان شدیدی خورد و قیمت نفت را افزایش داد.

تاریخ حجاز سعودی

خاندان آل‌سعود ده‌ها سال پیش، که کسی جایی از دنیا و حتی شبه‌جزیره عربستان را نمی‌شناخت، در بیابان‌های مرکزی شمالی این پهنه نفت‌خیز می‌زیستند. پس از مدتی جنگ‌های قبیل‌های رویای حاکمیت بر سرزمین ثروتمند حجاز را در سر پروراندند.

این هنگامی بود که شیخ‌ها بر حجاز، عراق و اردن حاکم بودند و مستشاران نظامی انگلیسی یا به پای میسیونرهای مسیحی یا کشتی‌های خود از سوئز می‌گذشتند و سوار بر شترهای اعراب بیابانگردی که سر و وضع آنان از دوره جاهلیت تا آن زمان چندان تغییری نکرده بود، یا به این شبه‌جزیره نفت‌خیز می‌گذاشتند و در جست‌وجوی طلای سیاه از فلسطین، عثمانی، کردستان عراق و سوریه‌ای که تحت حاکمیت فرانسه بود گرفته تا سرزمین حجاز به دنبال جای پای برای بازرگان انگلیسی می‌گشتند تا دکل‌های نفتی خود را در میان سیاه چادرهای اعراب بیابان‌گرد، علم کنند.

پس از خروج آرام آرام امپراتوری بریتانیا از منطقه و انتقال آن به ایران، لیبی و سایر سرزمین‌هایی که عرب‌ها آنان را «عجمی» می‌خواندند، فضا برای فعالیت و تحرک قدرت‌های فرامنطقه‌ای دیگر فراهم شد. گویا مردم این منطقه هیچ‌گاه قرار نبود طعم حاکمیت بر سرنوشت خود را کسی برای لحظه‌ای بچشند. با رفتن یک قدرت استعماگر، قدرتی دیگر به طمع ثروت‌های انبوهی که در زیر میلیون‌ها هکتار کویر خشک و لم‌یزرع خوابیده بود، جانشین یکدیگر می‌شدند.

در این زمان خاندان آل‌سعود که سران آن با افکار وهابی‌هایی مانند «ابن تیمیه» آشنا شده بودند، ضدشریف‌های حاکم بر حجاز شوریدند؛ شریف‌هایی که به نسبت آنها پسران سالک‌تر بودند و حتی برای اقلیت شیعه نیز امکان فعالیت مذهبی فراهم می‌کردند.

وهابی‌ها، بر کاخ‌ها و کرسی‌های زرد و سرخ مکه و جده حاکم شدند و سران سیاسی آنان شهر ریاض را که قرابت بیشتری با کویرهای محل زندگی‌شان داشت، پایتخت خود قرار دادند.

عبدالعزیز، مقتدرترین شاه خاندان سعود، بلافاصله پس از قدرت‌گیری، به ساختن کاخ‌های متعدد در مناطق خوش آب و هوای غرب شبه‌جزیره رو آورد و معماران و مهندسانی که شیخ بن‌لادن، سرپرستی آنها را بر عهده داشت، به اروپا فرستاد تا سبک‌های مختلف کاخ‌سازی در سوزان مونت‌کارلو را بیاموزند.

در این زمان بود که عبدالعزیز روز به روز بر حجم و تعداد کاخ‌ها و حرم‌سراهای خود افزود و شاهزاده‌هایی از خود برجا گذاشت که حتی توان شمارش و به خاطر سپاری نام آنها را نداشت.

خالد، عبدالله، عبدالسلام، عبدالصاحب، فهد، فیصل و هزاران نام دیگر فرزندان و نوادگانی بودند که عبدالعزیز هنگام نام‌گذاری آنها، هیچ‌گاه به احتمال اختلاف این همه فرزند بر سر جانشینی خود فکر نکرده بود.

او عکاسانی را از اروپا به حجاز می‌آورد تا از وی عکس‌های بزرگ تهیه کنند و او بتواند با توزیع آنها در میان مردم، آنان را نسبت به حکومت خود توجیه کند.

عبدالعزیز اگر چه غربی‌ها را خوب می‌شناخت و دوست داشت پسرانش با دختران اروپایی حشر و نشر داشته باشند، اما شیوه‌هایی را می‌پسندید که برگرفته از توصیه‌های ابن‌تیمیه و جوان‌ترهایی چون «بن باز» باشد. او آنها را شیوخی عالم به اسلام می‌دانست.

در چنین فضایی بود که «فهد» شاه آینده حکومت آل‌سعود پرورش یافت. شیخ بن‌لادن نیز چندان بی‌کار نبود و همپای یار غار خود «عبدالعزیز» به افزایش و تقویت نسل خود می‌اندیشید؛ فهد جوان که خود را برای جانشینی پدر آماده می‌کرد بن‌لادن، نام «اسامه» را برای فرزند تازه متولد شده خود برگزید.

فهد که تا اواسط سی سالگی در ریاض و در میان حرم‌سراهای زنان پدرش زندگی می‌کرد، از زندگی یکنواخت در ریاض خسته شده بود.

«فهد بن عبدالعزیز بن عبدالرحمن بن فیصل آل سعود» که در سال 1923 م. در ریاض چشم به جهان گشوده بود، در همین شهر در مکتب «امراء» شروع به آموزش خواندن و نوشتن کرد و مدتی بعد برای یادگیری قرآن به مکه رفت.

فهد در سنین چهل سالگی به یادگیری آموزش زبان انگلیسی، سیاست‌ورزی، ادبیات، مطالعه کتاب‌های خاطرات رؤسای پیشین کشورهای جهان و عقاید جدید روآورد تا بتواند پس از مرگ پدر، «عبدالعزیز بن عبدالرحمن»، جای او را پر کند.

اما با این همه یادگیری و سفر به خارج از شبه‌جزیره هم نتوانست در عقاید وهابی خود تغییری ایجاد کند. او با توصیه پدر، هر روز با ریش سفیدان قبایل بادیه‌نشین دیدار می‌کرد تا بتواند با آنها رابطه برقرار کند و سلطه حکومت آینده خود را تحکیم بخشد.

فهد در سال 1953 به‌عنوان وزیر معارف، در سال 1962 به‌عنوان وزیر کشور، در سال 1967 نخست‌وزیر و در سال 1975 به‌عنوان ولیعهد انتخاب شد. در 21 شعبان سال 1402 (1982 م)، شیوخ سعودی با فهد بیعت کردند و مرگ پدرش را تسلیم گفتند.

فهد در آن‌واحد، علاوه بر پادشاهی، سمت‌های نخست‌وزیری، ریاست شورای امنیت ملی، ریاست شورای عالی نفت، ریاست شورای عالی آموزش و دانشگاه‌ها، شورای عالی جوانان، رئیس شورای عالی خاندان حاکم و فرماندهی عالی نیروهای مسلح را بر عهده داشت.

در سال 1986 فهد، لقب «خادم الحرمين الشريفين» را براي خود برگزيد. نامي كه هيچ مسلماني در ساير كشورهاي اسلامي حاضر نشد آن را براي وي به كار بندد. پادشاه كنوني عربستان سعودي «فهد بن عبدالعزيز» است، فهد پس از مرگ برادرش ملك خالد، در سال 1982، سلطنت عربستان سعودي را به دست گرفت. فهد از طرف مادرش «حصه» به خاندان «سديري» منسوب است. خاندان «سديري» شاخه‌اي از قبيله «بدارين» هستند كه از زمان‌هاي قديم در «وادي الدواسر» سكونت دارند و از اول قيام دولت سعودي از شديدترين و تندروترين ياران آل سعود بودند.

خاندان سديري علاوه بر دوستي قديمي كه با آل سعود دارند، ازدواج‌هائي هم ميان اين خاندان صورت گرفته كه بيشتر سبب نزديكي اين دو خاندان شده است. از جمله ازدواج‌هائي كه بين آل سعود و آل سدير انجام شده، ازدواج اين سعود با سه تن از دختران آل سدير است كه «حصه» يكي از آنهاست كه از او فهد و شش برادرش تولد يافته‌اند و ديگري «جوهره» دختر سعد سديري است كه مادر سعد، مساعد، و عبدالمحسن است. اين سعود پس از اين زن، با خواهر او «هيا» ازدواج نمود كه از او نيز سه پسر به نام‌هاي بدر، عبدالله و عبدالمجيد متولد شدند.

عبدالعزیز به جهت ازدواج‌هاي مكري كه با خاندان سديري كرده بود، خاندان سديري در زمان وي در دولت سعودي مقام بلندي داشتند و قسمتي از پست‌هاي حساس حكومتي در اختيار آنها بود. سرزمين سديري‌ها شامل منطقه نسبتاً وسيعي است كه در شمال‌شرقي رياض قرار دارد. اينان از وفاداران اوليه اين سعود بودند كه از اين روي، «فهد» و شش برادرش را «سديريون سبعة» و «آل سدير» مي‌گويند.

حجاز؛ جايي براي سلطنت

ملك فهد بن عبدالعزيز آل سعود، پادشاه سرزمين عربستان سعودي در حالي در بستر بيماري مرگ را پذيرا شده است كه اين پادشاه، سرزمين حجاز، مدت‌ها است از پادشاهي سعودي، تنها پيشوند «ملك» براي به لقب مانده است و بس.

خادم حرمين شريفين كه قريت دو دهه است حتي به زيارت حرمين مشرف نشده است، در حالي حكومت «مردسالار» آل سعود را ترك مي‌كند كه عربستان در طول تاريخ، هميشه «جايي براي سلطنت» بوده است. سلطنت تماميت‌خواه مردسالار اين سرزمين حتي در زمان رواج شورا پس از اسلام نيز از ميان مردان و بر اساس سن و سال و نام و نسبت خانوادگي، حاکمان خود را برمي‌گزید. سرزمين حجاز و شتر، هنوز نيز جايي براي سلطنت مردان است؛ چنانكه وزير امور خارجه آمريكا كه يك زن است نيز از حكومت مردان مقتدر سعودي حمايت مي‌كند.

اما در اين ميان، هنوز شيعيان نمي‌دانند كه پس پادشاهي اميرعبدالله، آيا اصطلاحات در اين سرزمين حجاز به اختصار مي‌رود يا نه. گذشت زمان بهترين برهان است براي اثبات هر قضيه‌اي.